

LUNDS
UNIVERSITET

Det bortglömda offret? - En rättssociologisk studie om sexköpslagen

Av Amanda Ek & Evelina Bengtsson

LUNDS UNIVERSITET
Rättssociologiska institutionen

Kandidatuppsats (RÄSK02)
Vårterminen 2021

Handledare: Ana Maria Vargas Falla

Examinator: Jannice Käll

Förord

Som avslutning på kandidatprogrammet i kriminologi presenteras här vårt examensarbete.

Vi vill börja med att tacka vår handledare Ana Maria Vargas Falla, som motiverat och varit ett tryggt stöd genom hela denna process.

Slutligen vill vi rikta ett stort tack till våra intervjupersoner Elin Sjögren och Tobias Norelius, som har delat med sig av sina unika erfarenheter och tankar kring sexköp. Utan er hade detta inte varit möjligt.

Lund, juni 2021.

Amanda Ek

Evelina Bengtsson

Abstract

Prostitution is a complex problem, because its surrounding legal and social norms are subject to constant debate across the world. While prostitution is not punishable by law in Sweden, the purchase of sexual services is. The seller of such services, however, cannot assume plaintiff status.

The aim of this study is to contribute to a broader understanding of how the design of the law has impacted both societal attitudes and police work directed at prostitution. To determine the above, a combination of two methods has been utilized: (i) a quantitative survey aimed at the general public, and (ii) qualitative interviews with employees of the Swedish police force who deal daily with prostitution. An inductive approach has been adopted, and Christie's theory about the "ideal victim" has been applied in the analysis of the results. The study found that the design of the law may have had an impact on societal attitudes towards prostitutes. The results indicate that many believe that prostitutes are in fact victims of continuous abuse, the majority of respondents nonetheless wish to see the sale of sexual services criminalized. By contrast, employees of the Swedish police force have expressed gratitude for prostitution being a non-criminal act, as the cooperative relationship that is fundamental to their work with prostitutes would be endangered were prostitution a punishable offence. The design of the law has made it difficult both for society to take a stand in the debate around prostitution, and for prostitutes to be seen as legitimate victims.

Keywords: attitudes, crime construction, police work, prostitution, victim

Förkortningar & definitioner

BrB.

Brottsbalk (1962:700).

SFS.

Svensk författningssamling.

Skr.

Skrivelse.

SOU.

Statens offentliga utredningar.

Målsägande.

Brottsoffer som polisanmäler får status målsägande. Begreppet definieras i rättegångsbalkens 20 kap. 8 § som *"den mot vilket ett brott är begånget eller som blivit förnärmad eller lidit skada av brottet"*.

Sexköpslagen.

Lagen om förbud mot köp av sexuell tjänst (BrB. 5 kap. 11§).

Innehållsförteckning

1	Inledning.....	1
1.1	Bakgrund.....	2
1.2	Problembeskrivning.....	3
1.3	Syfte & frågeställningar.....	5
1.4	Avgränsning.....	5
1.5	Rättssociologisk relevans.....	6
2	Tidigare forskning.....	7
2.1	Systematisk litteratursökning.....	7
2.2	Sammanställning tidigare forskning.....	8
3	Teori.....	13
3.1	Det idealiska offret.....	13
4	Metod och material.....	15
4.1	Metodkombination.....	15
4.2	Kvantitativ enkätundersökning.....	15
4.3	Kvalitativa semistrukturerade intervjuer.....	18
4.4	Metod för analys av data.....	22
4.4.1	Analys av enkätundersökning.....	22
4.4.2	Analys av intervjuerna.....	22
4.5	Validitet och reliabilitet.....	23
5	Resultat & analys.....	26
5.1	Resultat enkätundersökning - Tema 1.....	27
5.2	Resultat enkätundersökning - Tema 2.....	28
5.3	Resultat enkätundersökning - Tema 3.....	30
5.4	Analys enkätundersökning.....	33
5.4.1	Offerfaktorer.....	33
5.4.2	Icke offerfaktorer.....	35
5.5	Resultat intervjuer - Tema 1.....	36
5.6	Resultat intervjuer - Tema 2.....	39
5.7	Resultat intervjuer - Tema 3.....	41
5.8	Analys intervjuer.....	43
6	Slutdiskussion.....	45
7	Framtida forskning.....	47

Antal ord: 14 037

1 Inledning

“We say that slavery has vanished from European civilization, but this is not true. Slavery still exists, but now it applies only to women and its name is prostitution.”

- Victor Hugo 1862, *Les Misérables*.

En del hävdar att prostitution är världens äldsta yrke, medan andra skulle förklara det som världens äldsta förtryck. Ämnet ger upphov till starka reaktioner och otalig mängd debatter i samhället. Å ena sidan handlar debatten om jämställdhet, å andra sidan om självbestämmandet över sin egen kropp. En del är av åsikten att det borde vara kriminaliserat att såväl köpa som sälja sex, medan andra är av åsikten att det bör vara lagligt för båda parter. Kring prostitution och köp av sexuell tjänst råder tudelade attityder, och normen kring ämnet och kvinnors utsatthet ges till uttryck på olika sätt, såväl samhälleligt som rättsligt.

En problematik avseende prostitution och köp av sexuell tjänst är att ett kluster av diverse infallsvinklar, värderingar, normer och synsätt föreligger. Även de rättsliga normerna yttrar sig på skilda sätt världen över. En del länder har beslutat att kriminalisera säljandet, och andra har beslutat att endast kriminalisera köpet av sexuella tjänster. I Sverige har lagen konstruerats på så sätt att säljaren inte är kriminaliserad, medan köparen är det. Vidare är säljaren inte målsägande, utan antas vittne vid köp av sexuell tjänst.

I världen uppskattas människohandel vara den tredje mest vinstdrivande illegala handeln, och uppskattningsvis kommer tre av fyra kvinnor och barn som befinner sig i prostitution från fattiga länder (Norstedts juridik, 2021). Prostitution orsakar skada för såväl samhället som för den enskilda individen, och det är därmed av intresse för samhället att ta itu med problematiken (ibid., 2021).

1.1 Bakgrund

6 kap. 11 §

Köp av sexuell tjänst.

”Den som, i annat fall än som anses förut i detta kapitel, skaffar sig en tillfällig sexuell förbindelse mot ersättning, döms för köp av sexuell tjänst till böter eller fängelse i högst ett år. Vad som sägs i första stycken gäller även om ersättningen har utlovats eller getts av någon annan”
(SFS 1962:700).

År 1977 beslutade regeringen att tillsätta en utredning med syfte att kartlägga prostitutionen i Sverige. Redan då hade intensiva debatter förts och man förklarar hur dessa ofta präglades av brist på sakligt underlag, och istället kantats av känslor och lösa påståenden. Det ansågs därmed vara av vikt att genomföra en genomgripande kartläggning av omfattningen samt orsakerna till problematiken. Utredningen (SOU 1981:71) visade att kvinnorna som befinner sig i prostitution kommer från den grupp i samhället som har det svårast (ss. 11–12). I en proposition (1997/98:55) från regeringen som behandlar kvinnofrid formulerades vidare ett förslag på att det bör vara förbjudet att skaffa sig en tillfällig sexuell förbindelse mot ersättning. I förslaget lades det även fram att försök ska straffbeläggas, och böter eller fängelse i högst sex månader skall dömas ut (ibid., s.1).

Sverige var det land som var först i världen med att kriminalisera köp, men inte försäljning, av sexuella tjänster (Regeringen 2016). Lagen (SFS 1998:408) infördes 1999 och löd:

”Den som mot ersättning skaffar sig en tillfällig sexuell förbindelse, döms - om inte gärningen är belagd med straff enligt brottsbalken - för köp av sexuella tjänster till böter eller fängelse i högst sex månader.
För försök döms till ansvar enligt 23 kap. brottsbalken.”

Lagen (SFS 1998:408) upphävdes och ersattes några år senare genom lag (SFS 2005:90), som la till följande stycke:

”Vad som sägs i första stycket gäller även om ersättningen har utlovats eller getts av någon annan.”
(SFS 2005:90).

Ytterligare några år senare utfärdades en ändring i brottsbalken (SFS 1962:700) 6 kap. 11 § där straffet höjdes till fängelse högst ett år, istället för högst sex månader som lagen löd tidigare. Uppdateringen (SFS 2011:517) trädde i kraft 1 juli 2011 och har sedan dess gällt.

I kampen om att kvinnor och män ska ha lika makt att forma sitt eget liv och samhället vi lever i har regeringen formulerat sex jämställdhetspolitiska delmål, där det sjätte delmålet omfattar bekämpandet av mäns våld mot kvinnor. Förtryck och hedersrelaterat våld inkluderas i delmålet, men även människohandel för sexuella ändamål och prostitution omfattas (Regeringen, u.å). För att nå det jämställdhetspolitiska delmålet, om att mäns våld mot kvinnor ska upphöra, införde man 1 januari 2017 en tioårig nationell strategi. Syftet med införandet av strategin var att öka förutsättningarna att nå det givna målet, och strategin betonade särskilt förebyggande insatser (Skr. 2016/17:10).

1.2 Problembeskrivning

I kampen mot mäns våld mot kvinnor beslutade Sverige att erkänna prostitution som en del av just mäns våld mot kvinnor. Indirekt kan detta antas innebära att prostituerade anses vara offer vid köp av sexuell tjänst. Enligt 6 kap. 11 § BrB (SFS 1962: 700) klassificeras inte köp av sexuell tjänst som brott mot person, utan som brott mot staten. Med andra ord, saknar brottet ett juridiskt offer och den prostituerade antas därmed inte målsägandestatus utan antas vittnesstatus.

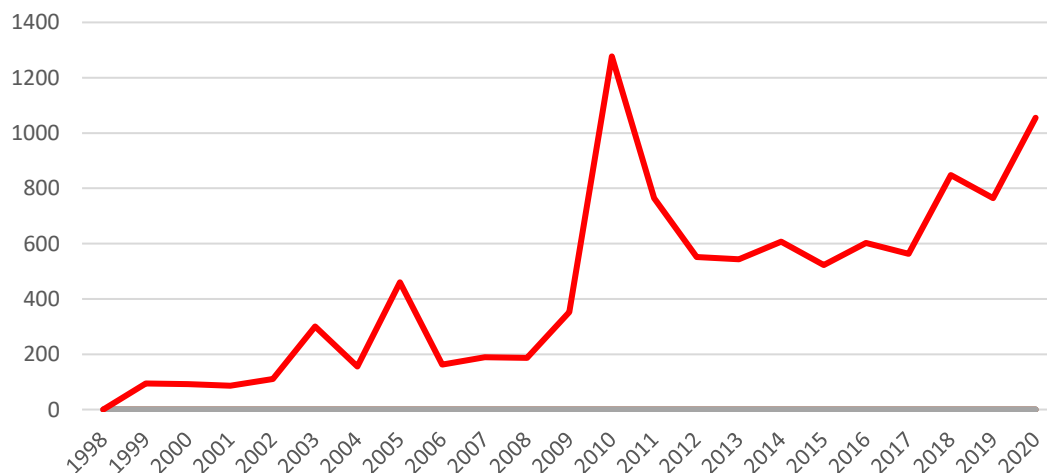
Vi har å ena sidan ett jämställdhetspolitiskt delmål, där man kan anta att den prostituerade är offer för samhällsproblemet prostitution, men vi har å andra sidan en formulerad lag (6 kap 11 § BrB) där den prostituerade inte är ett uttalat juridiskt offer. Denna potentiella diskrepans avseende huruvida man är offer eller ej i kombination med lagens utformning kan leda till diverse problem. Dels kan samhällets attityder kring ämnet bli diffusa, och budskapet lagens utformning innehar kan upplevas missvisande. Dels kan arbetet mot prostitution försvåras för berörda myndigheter då det inte är möjligt att erbjuda det stöd som kanske hade behövts. Vi finner det därför

rättssociologiskt relevant att ta reda på om denna diskrepans föreligger, och huruvida den i sådana fall yttrar sig.

Som målsägande har man diverse rättigheter, och inte minst att man i samhället antas en högre status ur ett offerperspektiv. Man har bland annat rätt till ekonomisk kompensation i form av skadestånd och brottsskadeersättning, kontaktförbud om man trakasseras eller förföljs, samt rätt till information av olika slag.

Vidare har man som målsägande rätt till ett målsägarbiträde eller stödperson som kan hjälpa en inför rättegångar, stödja vid förhör eller liknande (Nationellt centrum för kvinnofrid NCK, u.å). Detta är då hjälpmedel som man som prostituerad går miste om.

Tabell 1. Antal anmälda brott, mellan åren 1998–2020 (Källa: Brottsförebyggande rådet (BRÅ), 2021).

Det finns i nuläget inga vetenskapliga studier som visar hur stor andel sexköp som faktiskt sker i Sverige idag. Simon Häggström är kriminalinspektör på Polisens Nationella operativa avdelning (NOA) och har de senaste 13 åren specialiserat sig inom prostitution och människohandel (SVT 2020). Han har på sin officiella instagram publicerat ett konkret räkneexempel på hur många sexköp som sker varje vecka i Sverige idag. Han förklarar att det, vid tidpunkten när inlägget skrevs, fanns 305 annonser på ett av de större prostitutionsforumen. Vidare berättar han att om dessa annonser genererar tre sexköp dagligen, skulle detta innebära 6405 sexköp på bara en vecka i Sverige (simonhaggstrom, 2021). Detta skulle innebära 333 060 sexköp årligen i Sverige. Detta kan ge en indikation på det möjliga mörkertalet och hur missvisande statistiken kan vara.

1.3 Syfte & frågeställningar

Samhällets attityder påverkar vårt beteende och vårt sätt att förhålla oss till rådande rättsliga normer. Man kan vidare anta med bakgrund till huruvida lagen är formulerad i kombination med det möjliga mörkertalet, att lagen är ineffektiv och inte uppnår sitt tänkta syfte med att bekämpa prostitution. Syftet med denna studie är därmed att bidra till en ökad förståelse till hur lagens utformning har inverkat på samhällsattityder samt det polisära arbetet gentemot prostitution. Vår huvudfråga blir följande:

- Hur har lagens utformning påverkat samhällsuppfattningen och polisens arbete mot prostitution?

För att kunna besvara huvudfrågan har ytterligare två frågor konstruerats, som lyder:

- Hur yttrar sig allmänhetens attityder kring prostitution?
- Hur skildrar poliser sitt, *dagliga*, arbete gentemot prostitution?

1.4 Avgränsning

Studien koncentrerar sig på att beröra hur samhällets attityder kring prostitution med tillhörande lag yttrar sig, samt hur polisanställda berättar om sina erfarenheter med arbetet gentemot prostitution och sexköp. Våra intervjudeltagare är unika då det idag endast finns några få polisanställda som dagligen arbetar mot prostitution, och av den anledningen har vi enbart genomfört två intervjuer.

Vidare har uppsatsen avgränsats till att beröra ämnet i Sverige, men vi har valt att göra en del internationella jämförelser med andra länders hantering av sexköp och prostitution.

Det föreligger en medvetenhet om att prostitution och sexköp även drabbar barn, män, homosexuella samt ickebinära, men på grund av tids- och utrymmesbrist har dessa perspektiv inte inkluderats. I uppsatsen kommer främst köp av sexuell tjänst beröras, och därmed kommer studien inte djupgående gå in på andra grader av prostitution som koppleri och människohandel.

1.5 Rättssociologisk relevans

Läran om rättssociologi kan beskrivas som ett tvärvetenskapligt ämne, och inom rättssociologin är rätten själva ämnet och sociologi är det andra perspektivet eller ämnet (Baier, Svensson & Nafstad 2018, s. 11). Begreppet rättssociologi kan därmed definieras och förklaras på olika sätt (ibid., s. 13). Vår studie kommer genomföras utifrån definitionen om att rättssociologi byggs upp av fyra delar i samhället. Dessa delar är kodifierad straffrätt, rättslig praxis, sociala normer samt social praxis. Den kodifierade straffrätten innebär den formulerade lagen (ibid., ss. 23–24), och rättslig praxis innebär vidare hur rätten blir förverkligad genom de rättsliga institutionerna (ibid., s. 14). Sociala normer är vidare socialt reproducerade handlingsanvisningar, och innebär vad individen tror är omgivningens förväntningar på ens beteende (ibid., s. 68). Den sociala praxisen handlar slutligen om vad vi faktiskt gör, hur de sociala normerna efterlevs och uttrycks i praktiken (ibid., ss. 14–15).

Det föreligger svårigheter i tillvägagångssättet att endast implementera eller ändra en lag. Samhällets attityder är således viktiga i huruvida effekten kommer yttra sig. Syftet med lagen 6 kap. 11 § BrB var vidare att påverka samhällsattityderna samt normerna på lång sikt, i den mån om att bekämpa prostitution (Holmström & Skilbrei, 2017).

Relationerna vi därmed kommer beröra med vår studie är hur sociala normer har kommit att påverkas av den kodifierade straffrätten. Vidare ska relationen kodifierad straffrätt och rättslig praxis undersökas, då ett intresse att undersöka påverkan på polisens arbete föreligger.

2 Tidigare forskning

Denna tidigare forskning utgår främst ifrån Sveriges samt Nederländernas hantering av prostitution, med inslag från andra länders tillvägagångssätt och forskning. Det är särskilt dessa två länder som utmärker sig i bekämpandet mot prostitution och människohandel. De båda modellerna har dock en gemensam faktor, vilket är att båda hävdar att deras metod är den bästa avseende försöka övervinna prostitution och förslavandet av kvinnor och barn. Länderna har antagit mycket olika strategier, och resultaten likaså (Bailey 2010).

2.1 Systematisk litteratursökning

Den systematiska litteraturöversikten genomfördes med syftet att belysa den forskning som redan utförts inom fältet för ämnesområdet (Lindstedt 2019, s. 187). För att nå befintlig litteratur av relevans för vår forskning tillämpade vi ett antal urval.

Inledningsvis valde vi LUBsearch till den databas som skulle stå till vårt förfogande, med bakgrund att den tillhandahålls av Lunds universitet och samlar universitetets litteraturreсурser på en plats.

Följande moment rörde beslut gällande de nyckelord som skulle tillämpas i samband med databassökningarna. Totalt gjorde fyra separata sökningar. Till tre av sökningarna tillämpade vi ett krav på att någon av nyckelorden "prostitution", "sex work", "sex workers" eller "prostitutes" skulle finnas med i samtliga artiklars abstract. I den sista sökningen modifierades detta krav till att enbart nyckelordet "prostitution" skulle finnas med i artiklarnas abstract, detta beslut togs med anledning att det genererade fler lämpliga resultat. Utöver detta fastställdes även nyckelorden "decriminalization", "legalization", "sweden", "criminalization" och "norms". För slutgiltiga sökslingor, se *tabell 2*.

Tabell 2. Redovisning av samtliga sökslingor.

LUBsearch – advanced search				
Sökning	Prostitution OR sex work OR sex workers OR prostitutes (ABSTRACT) AND decriminalization.	Prostitution OR sex work OR sex workers OR prostitutes (ABSTRACT) AND legalization	Prostitution OR sex work OR sex workers OR prostitutes (ABSTRACT) AND Sweden	Prostitution (ABSTRACT) AND criminalization AND norms

För att nå aktuell och tidsenlig litteratur specificerades sökningarna ytterligare genom avgränsning av publikationsår, från 1999 till 2021. Till följd av brist på tillgänglig relevant forskning har tidsspannet inte specificerats närmare.

För att utesluta problem till följd av språkbarriärer, beslutade vi även exkludera litteratur skrivet på annat språk än engelska. Vidare har enbart referentgranskad litteratur inkluderats, för att säkerställa kvaliteten och objektiviteten på forskningsmaterialet.

Våra sökslingor genererade sammantaget 27 artiklar, efter genomgång av titlar och abstract valdes slutligen 18 artiklar, se specificerat i *bilaga 1*. Vi valde att exkludera artiklar som direkt berörde män, barn, ickebinära samt homosexuella. De valda artiklarna sparades och källsorterades i programmet Zotero.

2.2 Sammanställning tidigare forskning

En intensiv debatt och politisk kamp pågår internationellt om huruvida prostitution ska betraktas som våld eller arbete, som ett uttryck för tvång eller inte, och om säljaren av sexuella tjänster ska ses som fri eller som ett offer (Scaramuzzino & Scaramuzzino 2014). Val av juridisk metod skiftar (Valor-Segura & Expósito & Moya 2011), och en del hävdar att sexhandeln är förknippad med organiserad brottslighet, medan andra hävdar att det försvagar jämställdheten (Bailey 2010).

Bailey (2010) har i sin forskning tagit ett ställningstagande, och redogör för att människohandel är en modern form av slaveri, och hur prostituerade bör betraktas som offer för sexuell exploatering. Bailey (2010), Hubbard och Matthews och Scoular (2008), Jonsson och Jakobsson (2017) samt Olsson (2020) beskriver att prostitution i Sverige officiellt har erkänts som en form av manligt sexuellt våld mot kvinnor och barn. Vidare anser man att prostitution avspeglar ett förtryck mot samma målgrupp, och för att visa vart man står i debatten implementerade Sverige år 1999 förbudet mot köp av sexuell tjänst. Scaramuzzino och Scaramuzzino (2014) beskriver hur lagen vid införandet var kontroversiell då man endast valde att kriminalisera köpet och inte säljandet av sexuella tjänster. Lagen Sverige implementerade sanktioner straff i form av böter och till och med fängelse (Harrington 2012). Scaramuzzino och Scaramuzzino (2014) förklarar hur man i Sverige ville bekämpa problematiken genom att hjälpa människor ur det, och även erbjuda hjälp för de människor som köper sexuella tjänster. Bailey (2010) förklarar att den svenska regeringen inte ansåg att det var rimligt att straffa dem som redan är utsatta. Genom det unika ställningstagande mot prostitution delade Sverige sitt synsätt om att prostitution faktiskt går att bekämpa. Men detta synsätt delas inte av samtliga. I exempelvis Nederländerna anser man att prostitution är oundvikligt i ett samhälle, och man menar att det bästa sättet att bemöta sexhandeln på är att legalisera och reglera det. Detta kommer resultera i minskat våld, beskriver Scaramuzzino och Scaramuzzino (2014). Detta bekräftas även av West (2010), som redogör för att legaliseringens syfte från Nederländerna är att normalisera, då prostitution är en nödvändig del i samhället.

Olsson (2020) förklarar hur sexköpslagen (SFS 1998:408) är formulerad, och förklarar vidare hur det enligt lagen inte finns något offer. Försättningsvis skriver Olsson (2020) att syftet med lagen således var att verka avskräckande för potentiella köpare, vilket i sin tur skulle bidra till en förändring av normerna i samhället. Även Holmström och Skilbrei (2017) skriver att lagen var utformad för att minska prostitution på lång sikt genom att ändra normerna och attityderna till köp av sexuella tjänster, och på kort sikt genom att intensivisera polisarbetet. Vidare betonar Hubbard och Matthews och Scoular (2008) att jämställdhet kommer förbli ouppnåeligt så länge kvinnor och barn utnyttjas sexuellt, och Holmström och Skilbrei (2017) skriver att man med lagen ville få människor att se prostitution som en fråga om just jämställdhet och att därmed flytta stigmatiseringen från de som säljer sex.

Bailey (2010) förklarar hur den svenska lagstiftningen har skapat incitament så att en del kvinnor faktiskt kan lämna prostitution, och lagens ena funktion att stoppa etableringen av människohandel har visat sig vara framgångsrik. Bailey (2010) fortsätter förklara att den svenska lagen har åstadkommit mycket av det som den nederländska lagen avsåg att göra genom legalisering. Kousmanen (2011) samt Holmström och Skilbrei (2017) presenterar vidare hur prostitutionen har minskat i Sverige sedan förbudet infördes. Valor-Segura och Expósito och Moya (2011) uppger att den svenska lagen är grundad i tron på att kvinnor nästan alltid eller alltid tvingas till prostitution, och faktorer som organiserad brottslighet, ogynnsamma sociala omständigheter och/eller ekonomiska svårigheter är orsaken. Att det inte skulle handla om frivillighet är ett synsätt Nederländerna inte delar. Bailey (2010) samt Valor-Segura och Expósito och Moya (2011) beskriver hur man i Nederländerna anser att prostitution bör erkännas av samhället och att det är en fråga om fri vilja, och West (2010) förklarar hur man därmed i Nederländerna avvisar likheten mellan slaveri och prostitution. Vidare berättar Valor-Segura och Expósito och Moya (2011) att resultatet av att kategorisera prostituerade som offer, *menar Nederländerna*, bara kommer leda till ytterligare alienation och våld, vilket i sig kommer resultera i att deras krav på lika rättigheter som sexarbetare hindras. Författarna fortsätter förklara att människor som gynnar legalisering, tenderar att inte betrakta prostituerade som offer för sexuella eller fysiska övergrepp av män.

Eriksson och Larsson (2019) delger hur den svenska modellens konsekvenser och effektivitet är omdebatterade. En utvärdering som genomfördes år 2009 visade att övertygelsen om lagen var låg, med endast 800 fällande domar för köp av sexuell tjänst. Eriksson och Larsson (2019) hänvisar till en rapport av BRÅ, där nyare statistik visar att skepsisen för lagen är fortsatt hög. Andra menar på att Sverige överdrivit sina problem med prostitution, och att kriminaliseringen av köp av sexuella tjänster inte kommer leda till förbättring (Gould 2001). Vidare skriver Abel (2004) att införandet av lagen har lett till hot mot sexarbetares hälsa och säkerhet, och hur en större känslomässig stress föreligger.

Ma och Chan och Loke (2017) beskriver istället hur politiska beslutsfattare bör lyssna till olika intressen och höra hur allmänheten resonerar för att få prostitutionen att upphöra inom en snar framtid.

Bailey (2010) förklarar att länder vars syfte att bekämpa människohandel och prostitution, bör efterlikna Sveriges modell och därmed kriminalisera konsumenten snarare än offret. Weitzer (2010) argumenterar i sin tur för att all prostitution utnyttjar kvinnor, oavsett kvinnors samtycke.

År 1999 ändrade Nederländerna sin strafflagstiftning till att legalisera prostitution, och den nya lagen trädde i kraft år 2000. Man ville genom den nya juridiska metoden bekämpa prostitution, och Bailey (2010) skriver att man genom detta signalerade att metodens strategi låg i de prostituerades bästa. Ett argument för legaliseringen var att våldet inom sexhandels skulle minska, och hur riskerna nu skulle bli färre. Regeringen presenterade även att legaliseringen skulle ge sexarbetare tillgång till såväl vård som preventivmedel. Valor-Segura och Expósito och Moya (2011) förklarar att man som sexarbetare skulle ha samma rättigheter som andra arbetstagare.

Dock presenterar Bailey (2010) att studier visar att legaliseringen har underlättat för människosmugglare att gömma sig under lagen, och att det därmed även har blivit svårare att åtala människor som står anklagade för sexhandel. Bailey (2010) hänvisar till en studie gjord av Bindel och Kelly, som drar slutsatsen att all legalisering av prostitution endast kommer öka efterfrågan. Dock redogör Jonsson och Jakobsson (2017) för att det kan föreligga en kompenserande effekt, som antyder att den minskade möjligheten att köpa sex lagligt, kan öka efterfrågan på människohandel. Däremot tyder bevis från Nederländerna starkt på att ett samband mellan prostitution och efterfrågan föreligger. En politik som talar för tolerans har genererat en växande och fullt levande sexhandel i landet. Detta skriver Bailey (2010), och författaren fortsätter med att förklara hur människohandlare till och med föredrar länder där det är legaliserat eller tolereras rent generellt.

Hubbard och Matthews och Scoular (2008) redogör för att länder bekämpar prostitution genom att anta olika tillvägagångssätt baserade på olika politiska ståndpunkter, trots

sina olikheter kan de dela betydande grunder. Vidare nämns det att det till följd av regleringar främst är gatuprostitutionen som fördrivs av stater, i enlighet med motiveringen om att det ska skydda samhället och den prostituerade. Jonsson och Jakobsson (2017) och Olsson (2020) lyfter det faktum att beslutsfattare ofta argumenterar emot lagstiftningar som kriminaliserar prostitution och sexköp, då det snarare tycks driva prostitutionen under jorden och froda människohandeln. Hubbard, Matthews och Scoular (2008) menar att prostituerade till följd av detta inte längre blir synlig för statens skydd och lagstiftning. Detta argument förkastas av Holmström och Skilbrei (2017) som argumenterar att minskningen av synlig prostitution till följd av en lagstiftning inte behöver innebära en ökning av prostitution under jorden.

Jonsson och Jakobsson (2017) hänvisar till Della Guista et al (2009) som hävdar att socialt stigma är en avgörande faktor för tillgången och efterfrågan av prostitution. Stigma grundar sig i en moralisk bedömning, vid säljning respektive köp av sexuell tjänst riskerar varje individ att utsättas för en social statusförlust. Olsson (2020) bekräftar att hot om att bli socialt utesluten har i en del fall en större avskräckande effekt än vad man själv känner är moraliskt fel. Någon som ger stöd åt detta är Bailey (2010) som redogör för att 84 procent av männen som besvarade en enkät, hävdade att hotet om tid i fängelse faktiskt skulle avskräcka dem från att köpa sex. Man menade att allvarigare straff skulle få dem att sluta köpa sex. Prostitution har olika nivåer av stigmatisering i olika samhällen. Med bakgrund till den varierande stigmatiseringen av prostitution i olika samhällen menar Olsson (2020) att marknadsjämvikten för prostitution skiljer sig i olika länder, vilket resulterar i att avskräckningsmetoder fungerar olika effektivt.

Jonsson och Jakobsson (2017) visar med sin forskning att acceptansen för sexköp generellt sett är högre i länder där det är lagligt, respektive lägre i länder där det är olagligt. Vilket lyfter fokus på den normativa påverkan en reglering kan generera. Holmström och Skilbrei (2017) hänvisar till Kotsadam och Jakobsson (2008), vars forskning indikerar att sexhandeln generellt sett inte existerar till samma utsträckning i länder där det är kriminaliserat.

Valor- Segura och Expósito och Moya (2011) betonar att oavsett debatten om prostitution är ett arbete eller kränkning av de mänskliga rättigheterna, så finns det tillräckligt med uppgifter för att kunna dra slutsatsen om att prostitution inte är ett uttryck för kvinnans sexuella frihet, utan det handlar snarare om sexuella och fysiska övergrepp, ekonomiska svårigheter, alienation och nedbrytning av en patriarkalisk och sexistisk kultur som har dominerat kvinnor sedan urminnes tider.

3 Teori

I detta avsnitt presenteras vald teori.

Studien har antagit en induktiv ansats, vilket kännetecknas av att teori väljs efter resultat (Bryman 2018, s. 49). Målet med vår studie var med andra ord inte att testa en teori, utan att utforska hur samhällets attityder uttryckte sig samt hur polisen skildrar sitt arbete.

Den valda teorin har tillämpats som ett hjälpmedel i processen att analysera hur lagens utformning kan ha påverkat samhällets attityder samt polisens arbete gentemot prostitution. Efter sammanställningen av resultat ansågs denna teori mest relevant och givande för att besvara studiens syfte.

3.1 Det idealiska offret

Christie (2001, s. 47) identifierar vad som på samhälls nivå karaktäriserar ett idealiskt offer, och beskriver det som:

"...en person eller kategori av individer som – när de drabbas av brott – lättast får fullständig och legitim status som offer".

Vidare hänvisar Hydén (2019) till Christie (2001, s.47–50) som även har formulerat sex punkter för att beskriva det idealiska offret, vilka är:

1. Offret är svagt. Mycket unga, sjuka alternativt gamla människor är bra exempel.
2. Offret är upptaget med ett respektabelt åtagande när hon blir utsatt för brottet.
3. Offret vistas på en plats hon inte kan klandras på att vara.
4. Gärningspersonen är ond och stor.

5. Gärningspersonen är främmande har ingen personlig relation till offret.
6. Offret ska ha tillräckligt med makt för att nå status som idealiskt offer, alternativt att offret inte möter opposition från motkrafter som är så pass starka att hon inte hörs.

Ju längre bort från dessa punkter man befinner sig, desto svårare att uppnå legitim status som lidande offer blir det. Christie ger flera exempel på idealiska offer ur samhällets ögon, och förklarar vidare hur prostituerade är ljusår ifrån att uppnå denna status som ett legitimt lidande offer (Christie 2001, ss. 48–49).

Rättskipningens utmärkande egenskap är att ansvar för brott utkrävs av enskilda, samt att skuld fördelas på ett otvetydigt sätt. Denna dualistiska syn på drabbad och ansvarig har en inverkan på enskilda, såväl inom som utanför rättsväsendet, och på sociala rörelser och grupper. Offerrollen ger upphov till såväl empati som sympati och utlovar ansvarsbefrielse. Av den anledningen kan det föreligga ett intresse i att definiera en grupp som man vill försvara eller sig själv som ett offer. Genom att definiera en kategori eller grupp som offer, och samtidigt en annan som ansvarig kan även diffusa relationer erkännas som samhällsproblem och opinion kan väckas för att åstadkomma förändring (Sahlin 1994, 1998b se Åkerström & Sahlin 2001, s. 21).

Ur ett rättsociologiskt perspektiv är den valda teorin relevant, då samhällsattityder påverkas av lagen och därmed är med i bestämmandet av vilken kategori eller grupp som kan definieras som offer.

4 Metod och material

4.1 Metodkombination

Med bakgrund till studiens syfte samt frågeställningarnas karaktär har vi valt att kombinera kvantitativa och kvalitativa metodansatser. Beslutet har motiverats i enlighet med Denscombe (2016) som lyfter det faktum att en metodkombination enklare kan generera fullständiga och tydliga resultat (s. 213). Dessutom nämner Denscombe (2016) att utfall som sammanfaller trots olika metodansatser styrker resultatens trovärdighet (s. 212). Vidare redogörs aspekten om att en kombination av kvantitativa och kvalitativa metoder genererar resultat som kan granskas ur olika perspektiv (ibid. 2016, ss. 213–214), vilket vi ansåg vara en tillgång för processen att föra vår analys framåt.

Vår första frågeställning som lyder "Hur yttrar sig allmänhetens attityder kring prostitution?" har undersökts med en kvantitativ ansats, medan vår andra frågeställning som lyder "Hur skildrar poliser, *sitt dagliga*, arbete gentemot prostitution?" har undersökts med en kvalitativ ansats.

4.2 Kvantitativ enkätundersökning

En kvantitativ metodansats har tillämpats i form av en internetbaserad enkätundersökning med avsikten att besvara studiens första frågeställning. Frågeställningen syftar till att undersöka och mäta allmänhetens attityder gentemot prostitution och sexköp i Sverige, och den anses vara av kvantitativ karaktär. Beslutet om metod grundade sig i enlighet med Trost och Hultåker (2016) som menar att en kvantitativ frågeställning bör besvaras med en kvantitativ metodansats (s. 23).

Enkätundersökningen distribuerades via internet då det tillvägagångssättet ansågs mest lättillgängligt. Detta argumenterades även med bakgrund till Bryman (2018) som menar att en internetbaserad enkät har en obegränsad täckning och enkelt når ut till en bred publik (s. 303). Vi ansåg att detta var en fördel för datainsamlingen då vårt intresse grundade sig i att undersöka allmänheten och inte någon specifik målgrupp. Enkäten utformades och administrerades i mjukvaruplattformen Questback. I nämnda webbprogram skapades en tillhörande länk till enkäten som vi delade via våra sociala

kanaler, närmare bestämt Facebook, LinkedIn och Instagram. Då vi haft en tidsram att ta hänsyn till valdes nämnda typ av enkätspridning främst i enlighet med Denscombe (2016) som lyfter det faktum att enkätspridning via sociala kanaler är ett tillvägagångssätt som snabbt genererar många svar (s. 43). Ett bekvämlighetsurval har tillämpats. Då en begränsad tidsaspekt förelåg valdes en urvalsmetod där respondenterna var lättillgängliga för oss som forskare (Denscombe 2016, ss. 77-78). Respondenterna uppmanades vidare dela enkätundersökningen på sina sociala kanaler, för att studien skulle få så många svar som möjligt. Detta innebär att ett snöbollsurval även tillämpats (ibid., ss. 76–77). Vidare nämner Denscombe (2016) att svaren som genereras i samband med denna typ av enkätspridning inte utgör en fullständig representation av populationen, då respondenterna inte utgör ett tvärsnitt av befolkningen (s. 43). Detta har vi givetvis haft i beaktning, men syftet med vår studie har inte varit att generalisera hela befolkningen.

Vår enkät konstruerades med 15 frågor i enlighet med Denscombe (2016) som understryker vikten av att upprätthålla respondenternas intresse genom att hålla enkäten kort och koncis med ett begränsat antal frågor (s. 246). Främst utformades enkäten med attityd- och åsiktsfrågor, detta innebär att vi försåg respondenterna med färdigformulerade påståenden som de fick ta ställning till (Trost & Hultåker 2016, s. 70). Dessa attityd- och åsiktsfrågor konstruerades dessutom som strukturerade frågor, vilket innebär att varje påstående försågs med fasta svarsalternativ (ibid., s. 74). Beslutet om strukturerade frågor motiverades med stöd av Bryman (2018) som menar att det förenklar processen för respondenten samt att det genererar analyserbara svar (s. 316). Till dessa fasta svarsalternativ har en likertskala tillämpats med bakgrund till Bryman (2018) som nämner det som en lämplig skala vid attitydfrågor (s. 320). Vår likertskala bestod av följande fem skalsteg: *instämmer helt; instämmer delvis; varken instämmer eller inte instämmer; instämmer inte; instämmer inte alls*. Denna likertskala möjliggjorde en mätning av respondenternas attitydsintensitet gentemot temat (ibid., s. 204), som vidare var fördelaktig i vår analysprocess.

Trots att Trost och Hultåker (2016) främst argumenterar för strukturerade frågor så uppmanar de till att inkludera minst en icke-strukturerad fråga i enkäten för att öka förståelsen kring hur respondenten resonerar (s. 74), detta tog vi i beaktning och

inkluderade tre icke-strukturerade frågor, se *bilaga 2*. Dessa frågor gav respondenterna möjligheten att med egna ord ange sina uppfattningar kring ämnet, utifrån den individuella kunskapsnivån som de besuttit vid tillfället.

Denscombe (2016) lyfter betydelsen av att motivera respondenten till att fullfölja enkäten genom att inleda med okomplicerade frågor och gradvis utöka komplexiteten i frågorna för att sedan avsluta med personliga frågor (s. 251). Med bakgrund till detta tog vi beslutet att inleda samt avsluta med klassiska strukturerade sakfrågor, som berörde ålder, utbildningsnivå och könstillhörighet. Sakfrågorna ställdes med syftet att möjliggöra en djupare analys av eventuella samband mellan attityder och socioekonomiska variabler. Detta var däremot en aspekt som sedan inte tillämpades, då resultaten och studien tog en annan riktning.

Vidare utformade vi enkäten på så vis att alla strukturerade frågor var obligatoriska att besvara för att komma vidare till nästa fråga. Denscombe (2018) betonar att icke-strukturerade frågor kräver mer ansträngning och därmed kan avskräcka respondenterna från att fullfölja enkäten (s. 253), i enlighet med detta togs beslutet om att inte göra de icke-strukturerade frågorna obligatoriska.

Plattformen som stod till vårt förfogande behandlade enkätsvaren per automatik och sammanställde all insamlad data systematiskt. Denna typ av datasammanställning såg vi som en tillgång, då det utesluter eventuella misstag som kan ske vid manuell kodning (Bryman 2018, s. 303). Eftersom vår enkätundersökning främst behandlade strukturerade frågor kunde vi koda dessa svarsalternativ redan i förväg i syftet att underlätta analysprocessen. Således fick varje svarsalternativ en tillhörande siffra att kategoriseras in i (ibid., s. 313).

Enkäten var dessutom utformad enligt forskningsetiska principer, för en närmare beskrivning av tillämpningen, se avsnitt *4.6 Forskningsetiska principer*.

4.3 Kvalitativa semistrukturerade intervjuer

Studien syftar dels till att ta del av hur verksamma poliser skildrar sina upplevelser av att arbeta gentemot prostitution, och för att besvara den berörda frågeställningen har semistrukturerade intervjuer genomförts med två personer arbetandes vid Polismyndigheten, som båda två dagligen arbetar mot prostitution. Vår ena intervjuperson, *Elin Sjögren*, utgår ifrån Stockholm och vår andre intervjuperson, *Tobias Norelius*, har Göteborg som utgångspunkt.

Samtliga intervjuer introducerades genom att informera om syftet med studien samt dess forskningsetiska principer, se avsnitt 4.6 *Forskningsetiska principer*.

Intervjuerna har genomförts via mjukvaran Google Meet, med videofunktionen på. Detta dels på grund av covid-19, men även dels på grund av de geografiska avstånden som förelegat. Alla intervjuer har spelats in med ljud, och sedan transkriberats. Vidare varade samtalen kring 40–50 minuter vardera, och vi båda deltog vid samtliga intervjuer.

Utformningen av våra kvalitativa intervjuer var av semistrukturerad karaktär, vilket innefattar en flexibel och dynamisk struktur på intervjun. Kvalitativa intervjuer har en tendens att gå i den riktning som intervjupersonens svar går i, vilket eftersträvas då det ger en tydlig uppfattning om vad intervjupersonen anser vara viktigt och relevant för ämnet. Vidare kännetecknas kvalitativa intervjuer av att man vill ha detaljerade och utförliga svar (Bryman 2018, ss. 561–562).

En semistrukturerad intervju beskrivs som en intervju där forskaren har en lista över relativt specifika teman som ska behandlas, en så kallad intervjuguide, se *bilaga 3*. Tyngdpunkten ska vidare fokuseras på hur intervjupersonen tolkar och uppfattar händelser och frågor, med andra ord det som personen anser är viktigt vid en förståelse och förklaring av beteenden, mönster och händelser (Bryman 2018, s. 563). Vid semistrukturerade intervjuer innehar man fördelen att inte behöva följa den ordningen frågorna har i intervjuguiden, och även frågor som inte ingår i guiden kan ställas (*ibid.*, s. 563). Då intervjupersonernas erfarenheter och upplevelser var av särskilt intresse för oss och studiens syfte, ansågs denna form på intervju vara mest lämplig. Att ha möjligheten att kunna ställa följdfrågor och avvika från intervjuguiden var viktigt för oss

då det hade begränsat studiens perspektiv om vi inte haft den friheten. Detta minimerade även risken för att missa någon aspekt av värde och relevans. Att inte behöva gå efter ett givet frågeschema genererade en avspänd stämning, trots ämnets allvarliga karaktär. Med tanke på att vi ville få så ingående och uttömmande svar som möjligt ansågs kvalitativa intervjuer mest relevanta. Då vårt material delvis består av det intervjupersonerna berättade var det viktigt att innehållet i intervjuerna var så rikt som möjligt. Bra och genomtänkta frågor är en grundförutsättning för att få ut så givande information som möjligt (Dalen 2015, s. 36).

I enlighet med Dalen (2015) utarbetades en intervjuguide inför intervjuerna som sedan användes vid samtliga intervjuer, se *bilaga 3*. Att ta hjälp av en intervjuguide är särskilt viktigt när man genomför semistrukturerade intervjuer, och vi utarbetade därmed centrala frågor och teman som vi ansåg täcka de mest relevanta och fundamentala områdena för studiens syfte (s. 35). Vid intervjutillfället innehade våra intervjupersoner lika yrkestitlar och vi behövde av den anledningen inte anpassa vår intervjuguide, utan kunde nyttja samma vid båda tillfällena.

Enligt Bryman (2018) bör man i en intervjuguide ha en viss ordning i de aktuella teman som finns, så att tillhörande frågor följer varandra på ett naturligt sätt. Med stöd av detta delade vi in vår intervjuguide i fyra olika block, med tillhörande frågor. Det gav oss en struktur och tydlighet, samtidigt som det med enkelhet gick att ställa frågor utanför blocken för att sedan kunna återgå till det icke avslutade fråge-blocket (s. 565).

I enlighet med Bryman (2018) konstruerades inte för specifika frågeställningar och teman, utan formulerades på ett sådant sätt som underlättade att få svar på det vi ville, samtidigt som alternativa perspektiv och synsätt inte uteslöts (s. 565–566).

Enligt Dalen (2015) är det särskilt viktigt vid kvalitativa intervjuer att få med informanternas egna ord, och därför har vi i med stöd av detta valt att spela in samtliga intervjuer. Inspelningarna skedde via en mobiltelefon, då det var den tekniska utrustning vi kände oss mest bekväma med. Att känna bekvämlighet är enligt Dalen (2015) en betydelsefull faktor för att vi som forskare ska inneha ett avslappnat förhållningssätt samt utstråla professionalitet inför respondenterna (s.37). Detta upplevde vi båda var en viktig faktor för att vi kunde ha fullständig koncentration på

själva intervjun, snarare än att försöka minnas vad som sades samt att hinna skriva ner svaren.

Det föreligger en del begränsningar med virtuella intervjuer. Teknologiska problem och kvalitetsförsämringar kan komma att uppstå vilket kan leda till att intervjun inte fungerar så flexibelt i den mån man önskar. Driftstörningar och dålig internetuppkoppling är andra faktorer som kan uppkomma (Bryman 2018, s. 593).

Vid få tillfällen förekom kvalitetsförsämringar i form av att bilden och ljudet försvagades, dock inte i den utsträckningen att vi inte uppfattade vad intervjupersonen sa och det förelåg därmed inga svårigheter vid transkriberingen.

Men det följer även en del fördelar med tillämpningen av virtuella intervjuer.

Besparingar avseende såväl pengar som tid följer, då man slipper transportera sig om större geografiska avstånd föreligger. Den är även mer flexibel då sista minuten justeringar är enklare att genomföra än vid direkta eller personliga intervjuer. Det finns vidare ingenting som tyder på att det är svårare att skapa en förtroendegivande relation över virtuella intervjuer (Bryman 2018, s. 593). Att genomföra intervjuerna via videosamtal har enbart inneburit fördelar för såväl oss som för intervjudeltagarna. Dels på grund av de geografiska avstånden, dels då en del sista minuten ändringar har behövts göras. Ansikte mot ansikte intervjuer hade heller inte varit genomförbara med anledning av Covid-19. Vi upplever inte heller att förtroendeproblem har förelegat. Vi har levt under en pandemi i över ett år och att intervjuerna skedde över videosamtal upplevdes inte innebära problem, då en vana för såväl oss som för intervjudeltagarna förelåg.

En nackdel med inspelningsapparater är enligt Bryman (2018) att intervjupersonen kan uppleva oro eller bli för självmedveten över vad de säger då det kommer bevaras på ett helt annat vis än om det inte spelades in (s. 578). Men då våra intervjuer skedde över videosamtal, syntes därmed inte vår inspelningsapparat och av den anledningen anser vi att problem kopplat till detta inte förelåg.

Att spela in och sedan transkribera intervjuer har ett flertal fördelar. Det är ett tillvägagångssätt som hjälper till att förbättra vårt minne samtidigt som det hjälper oss att genomföra en mer detaljerad analys då man som forskare kan gå igenom

intervjupersonens svar obegränsat. Man kan också i efterhand inte bara lyssna till vad personen sa, utan även hur personen sa det vilket särskilt kvalitativt inriktade forskare är intresserade av (Bryman 2018, s. 577). Efter genomförd intervju transkriberades den i enlighet med Bryman (2018) direkt, då det är en tidskrävande process och det är därför av fördel att få den gjord omedelbart (s. 577). Med stöd av Dalen (2015) genomförde vi transkriberingen själva, då man under den processen lär känna sin data på ett speciellt vis (s. 69).

Som urvalsmetod har ett icke-sannolikhetsurval använts. Det föreligger flera anledningar till att tillämpa denna typ av metod, men används bland annat när forskaren anser att det inte är möjligt att inkludera ett tillräckligt stort antal urval i studien. Vidare tillämpas detta tillvägagångssätt när man vill generera ett explorativt urval där utgångspunkten är att människor väljs ut baserat på deras erfarenheter eller expertis (Denscombe 2016, ss. 64–65). Mer specifikt har ett subjektivt urval tillämpats, som kännetecknas av att personerna är mer eller mindre handplockade för ämnet utifrån deras privilegierade kunskap eller erfarenhet om ämnet, eller utifrån deras relevans för ämnet som studeras (Denscombe 2016, s. 74). Subjektiva urval fungerar i de fall när forskaren redan har en särskild kunskap om de människor som ska undersökas, och väljer sedan medvetet ut dem som ska medverka då man anser att dessa kommer generera mest värdefulla data (Denscombe 2016, ss. 74–75). Av just dessa anledningar ansåg vi ett icke-sannolikhetsurval vara lämpligast, då vi dels på grund av tid och utrymme inte hade möjlighet att intervjua fler än två poliser. Men dels då det arbetar ett begränsat antal poliser i Sverige mot prostitution, och vi ville därför ta del av deras unika sakkunskaper och erfarenheter. Vår första intervjudeltagare, *Elin Sjögren*, kontaktades via mail och är en person som medverkat i olika medieinslag avseende prostitution. Elin Sjögren kunde sedan hänvisa oss vidare till vår andre intervjudeltagare, *Tobias Norelius*, som även han har synts i media angående arbetet mot prostitution.

Vi bedömde dessa ha den sakkunskap och erfarenhet som kunde generera mest värdefull information.

4.4 Metod för analys av data

Nedan presenteras vårt analystillvägagångssätt för både enkätundersökningen, samt för våra genomförda intervjuer.

4.4.1 Analys av enkätundersökning

Den data som samlades in via enkätundersökningen sammanställdes i mjukvaruplattformen Questback, och exporterades till Microsoft Excel för vidare analys. I Microsoft Excel utfördes univariata analyser av enkätens strukturerade frågor, vilket innebär att varje fråga analyserades var för sig (Bryman 2018, s. 411). Denna data valde vi att presentera med tabeller och diagram som deskriptiv statistik, med syftet att öka förståelsen genom att ge en visuell bild av siffrorna (Lindstedt 2019, s. 255).

Vidare för de icke-strukturerade frågorna som enkäten behandlade har denna data analyserats genom en innehållsanalys. Denna data har i enlighet med Bryman (2018) bearbetats fråge- och svarsvis, och därefter placerats in i teman (s. 314). Ingående bröt vi ned varje kommentar till ett koncentrerat nyckelord, de utsorterade nyckelorden grupperades sedan in i ett motsvarande tema. Därefter kunde en djupare analys utföras genom att ställa våra teman mot och med varandra (Denscombe 2016, s. 392).

Slutligen kunde all data, både kvantitativ och kvalitativ, som samlades in via enkäten analyseras ytterligare. Detta gjordes genom att vi ställde variablerna mot och med varandra, för att undersöka eventuella motsägelser respektive bekräftelser av attityder och åsikter.

4.4.2 Analys av intervjuerna

När transkriberingarna var genomförda kunde en (tematisk) innehållsanalys påbörjas. Det första steget var att bryta ned texten i mindre enheter, för att sedan utarbeta kategorier som var av relevans för vår analys av resultaten. I det här skedet är det grundläggande att man har en tydlig idé om vad som är av intresse för framtida analys av data. Att utarbeta nyckelord som är associerade till temat är ett bra tillvägagångssätt. Nästföljande steg i processen är att koda de framtagna enheterna i överensstämmelse

med kategorierna, och koderna skrevs direkt in i texten med tydliga hänvisningar. Sedan räknades antal gånger som de olika komponenterna förekom. När data var kodad, inleddes en process där gemensamma enheter analyserades (Denscombe 2016, s. 392).

Vi utarbetade gemensamma teman, och identifierade i sin tur gemensamma nyckelord som samtliga intervjudeltagare berörde. Nyckelorden och temana representerade vad som var av intresse för analysen och för att kunna besvara vår andra sekundära frågeställning.

4.5 Validitet och reliabilitet

Reliabilitet och validitet är två essentiella begrepp i samband med såväl kvantitativ som kvalitativ forskning. Reliabilitet kan även benämnas vid tillförlitlighet, då det syftar till tillförlitligheten av stabiliteten i en mätning (Bryman 2018, s. 72). Validitet, även benämnt som giltighet, avser mätningens relevans samt dess omfattning (Trost & Hultåker 2016, s. 62).

Både reliabilitet och validitet går främst att tillämpa i samband med kvantitativa undersökningar, då dessa syftar till att mäta (Trost & Hultåker 2016, s. 63). Trost och Hultåker (2016) delar upp begreppet reliabilitet i fyra punkter som vi haft i beaktning i samband med utformandet och utförandet av vår enkätundersökning. De fyra punkterna som nämns är kongruens, precision, objektivitet och konstans. Kongruens tillämpades genom att vi utformade flertalet frågor som behandlade ungefär samma företeelse. Vidare beaktades precision och objektivitet i samband med att enkäten, som främst bestod av fasta svarsalternativ, utformades via ett användarvänligt webbprogram som dessutom tillhandahöll automatisk registrering av enkätsvaren. Konstans har tillämpats i den mån som varit möjlig, vi har behandlat ett ämne som varken är av ny eller tillfällig karaktär, utan som är av ständig aktualitet (s. 62). Bryman (2018) nämner mätningvaliditet, som behandlar till vilken utsträckning som en undersökning mäter det som den ska mäta (s. 73). Detta begrepp har vi haft i särskild beaktning genom att vi i vår enkät behandlade frågor där respondenterna fick redovisa sina attityder gällande prostitution och lagen mot köp av sexuell tjänst, vilket var av relevans för att besvara studiens första sekundära frågeställning.

I kvalitativ forskning är begreppen reliabilitet och validitet svårare att tillämpa eftersom kvalitativa resultat sällan går att mäta i samma mån som kvantitativa resultat. Av den anledningen har begreppen modifierats en aning för att möjliggöra en tillämpning i även kvalitativ forskning genom att dela upp begreppen i externa och interna delar. Den externa reliabiliteten behandlar huruvida studien kan replikeras och genomföras på nytt (Bryman 2018, s. 465). Förutsättningarna för detta är begränsade, med bakgrunden att vi utfört intervjuer som behandlat personliga upplevelser. Däremot har vi djupgående presenterat våra intervjupersoner, metod och tillvägagångssätt, vilket kan vidga förutsättningarna för genomförandet av en liknande undersökning. Vidare förklarar Bryman (2018) att intern reliabilitet berör enigheten av datatolkning mellan forskarna (s. 465), detta har beaktats genom att vi med en öppen dialog utfört, transkriberat, kodat och analyserat intervjuerna tillsammans. Den interna validiteten förklaras som överensstämmelsen mellan den generade data och de teorier som till följd utvecklas (ibid., s. 465). Aspekten har tillämpats genom de öppna analyser och diskussioner som framgår i studiens följande avsnitt. Den sista aspekten som tagits i beaktning är den externa validiteten som enligt Bryman (2018) innefattar generaliserbarheten av studiens resultat till andra fenomen och miljöer (s. 466). Med bakgrund till studiens explorativa karaktär syftar den inte till att generalisera i stora drag, därmed är vi medvetna om att generaliserbarheten är en aning begränsad, däremot kan det fortfarande tillföra korrekta upplysningar till ämnet.

4.6 Forskningsetiska principer

Vid forskning är det grundläggande att ta hänsyn till etiska överväganden. Det finns fyra särskilda krav inom svensk forskning, vilka är nyttjande-, samtyckes-, informations- samt konfidentialitetskravet (Bryman 2018, ss. 170–171). Nyttjandekravet innebär att de insamlade uppgifterna om enskilda människor endast får användas för forskningssyftet (ibid., s. 171). Detta har vi vidtagit genom att de inspelade intervjuerna samt de insamlade enkätsvaren endast använts till uppsatsen.

Vidare till samtyckeskravet, som innebär att studiens deltagare innehar rätten att bestämma över sin medverkan. Avseende minderåriga personer kan vårdnadshavarnas eller föräldrars godkännande komma att krävas (ibid., s. 170). Innan enkätrespondenterna kunde börja besvara frågorna ställdes frågan om man ville delta i

undersökningen (ibid., s. 170). Vidare slöts ett muntligt avtal med samtliga intervjudeltagare innan inledd intervju. För att inte behöva ta hänsyn till vårdnadshavares alternativt föräldrars medgivande valde vi i enkäten att avgränsa oss till personer över 18 år. Informationskravet syftar till att forskaren ska informera om undersökningens syfte, att deltagarna ska känna till att man när som helst kan avbryta sin medverkan samt att deltagandet är frivilligt (ibid., s. 170). Gällande enkätundersökningen uppfylldes informationskravet genom att deltagarna fick läsa igenom ett informativt förord där aspekter som frivillighet, syfte och rätten till att avbryta framgick. Avseende intervjuerna informerade vi samtliga deltagare vid intervjutillfällena om hur materialet kommer användas, vad vi ämnar undersöka samt att de när som helst kan avbryta sin medverkan om de så önskar.

Det sista kravet, konfidentialitet, innebär att samtliga inkomna uppgifter ska hanteras med största möjliga konfidentialitet (Bryman 2018, ss. 170–171). För att kunna garantera detta var samtliga enkätdeltagare anonyma och svaren hanterades med varsamhet. Vidare samlades inga personuppgifter in, vilket underlättade vårt arbete då denna information inte behövdes tas hänsyn till.

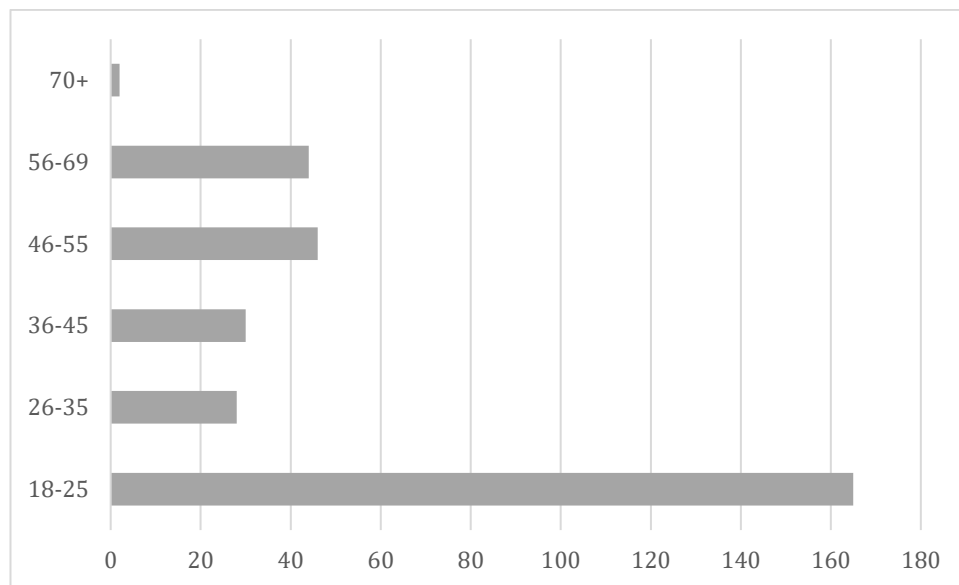
Detta sista krav blev något anpassat avseende samtliga intervjuer då vi fick tillstånd att använda deras personuppgifter i form av för- och efternamn, arbetsplats samt vart i landet dem arbetar. I enlighet med Lindstedt (2019) önskade vi just detta då det kan vara en förutsättning att publicera vilka som ingår i studien för att undersökningen ska upprätthålla en bra forskningskvalitet (s. 53). Även fast samtliga intervjudeltagare gav sitt medgivande till att vi fick publicera deras personuppgifter, så har vi garanterat att deras medverkan inte kan skada dem på något sätt. Deras svar har hanterades på ett sådant sätt som inte kan användas emot dem.

5 Resultat & analys

I resultatdelen kommer studiens empiri presenteras, och utgörs utav en enkätundersökning samt två intervjuer med anställda vid Polismyndigheten.

Totalt svarade 315 personer på enkäten. Av dessa var 68 procent kvinnor, 32 procent män och 0 procent (motsvarar en person) ickebinära.

Tabell 3.. Tabell över enkätrespondenternas ålder.

I resultaten för intervjuerna redogörs våra intervjudeltagares erfarenheter, uppfattningar och åsikter kring arbetet mot prostitution. Vi har utarbetat tre olika teman som kommer presenteras. Båda våra intervjudeltagare, har i sina intervjuer benämnt säljarna som *kvinnor*, och köparna som *män*. Därför kommer vi i vår resultatdel avseende intervjuerna använda deras benämningar på respektive part.

5.1 Resultat enkätundersökning – Tema 1.

Straffrättsliga attityder.

Tabell 4. Sammanställning av ett urval enkätfrågor.

	Instämmer helt	Instämmer delvis	Varken instämmer eller inte instämmer	Instämmer inte	Instämmer inte alls
Anser du att straffet för köp av sexuell tjänst bör vara högre?	58 %	21 %	12 %	4 %	5 %
Anser du att straffet för köp av sexuell tjänst bör vara lägre?	6 %	3 %	9 %	16 %	66 %
Enligt din åsikt, borde det vara lagligt att köpa sex i Sverige?	9 %	7 %	2 %	9 %	73 %
Enligt din åsikt, borde det vara olagligt att både köpa och sälja sex i Sverige?	43 %	17 %	11 %	13 %	16 %

Resultaten visar att 73 procent (helt och delvis) anser att straffet för köp av sexuell tjänst bör vara högre. Vidare är 82 procent (inte eller inte alls) av åsikten att det bör vara olagligt att köpa sexuella tjänster, och 72 procent (inte eller inte alls) anser att straffet för köp av sexuell tjänst inte bör vara lägre. Parallellt, anser 60 procent (helt och delvis) att såväl att köpa som sälja sex borde vara olagligt.

5.2 Resultat enkätundersökning – Tema 2.

Offerkonstruktionen.

Enligt din åsikt, borde det vara olagligt att sälja sex i Sverige?

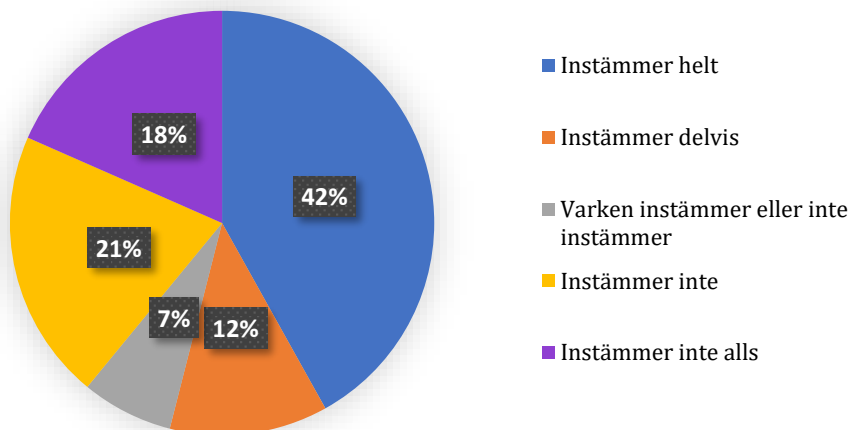

Diagram 1. Resultat av fråga.

Enligt din åsikt, anser du att köp av sexuell tjänst i Sverige kan likställas med ett övergrepp?

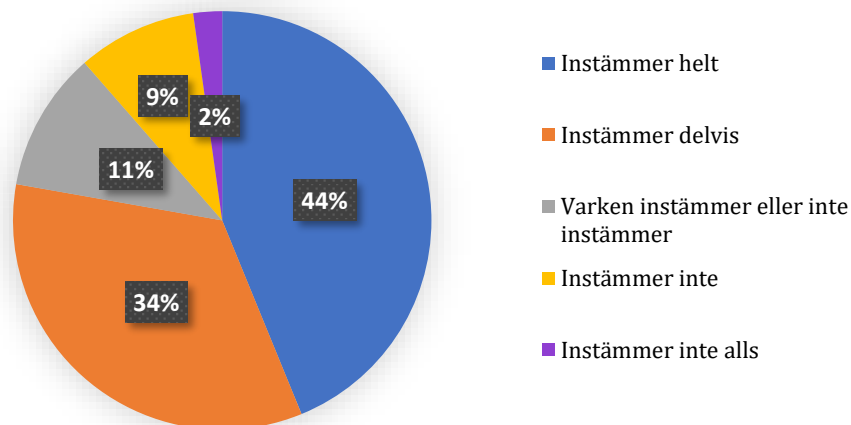

Diagram 2. Resultat av fråga.

Tror du att de flesta som säljer sex i Sverige, gör det frivilligt?

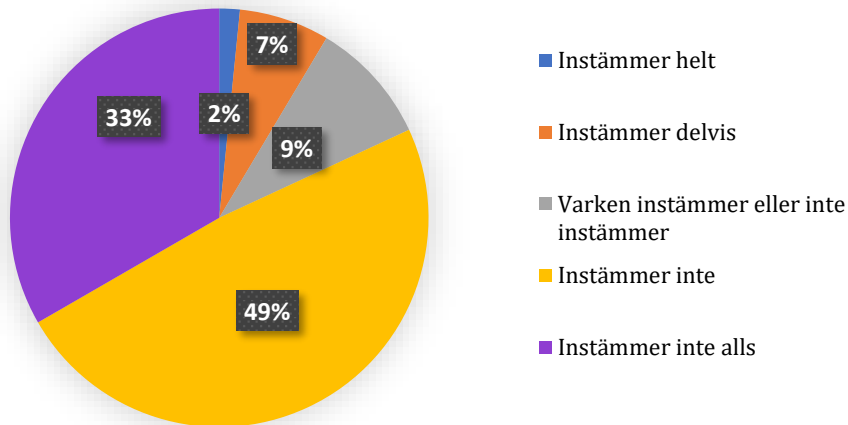

Diagram 3. Resultat av fråga.

Av resultaten att utläsa är 82 procent (inte och inte alls) av uppfattningen att prostitution inte handlar om frivillighet, och att 78 procent (helt och delvis) anser att det kan likställas med ett övergrepp. Vidare är det 54 procent (helt och delvis) som anser att det borde vara olagligt att även sälja sexuella tjänster.

5.3 Resultat enkätundersökning – Tema 3.

Övriga attityder.

Varför tror du en säljer sex?

196 svar av 315.

Tabell 5. Mest förekommande teman och nyckelord.

<p>1. Ekonomiska skäl</p> <ul style="list-style-type: none">• Avsaknad av andra möjligheter till försörjning• Ekonomiskt utsatt• Arbetslös• Behöver pengar till familjen• Snabba pengar	<p>2. Människohandel/trafficking</p> <ul style="list-style-type: none">• Tvång• Tvingad av hallick/organisation• Lovad ett bättre liv
<p>3. Psykisk ohälsa</p> <ul style="list-style-type: none">• Självskadebeteende• Låg självkänsla• Dålig självbild• Obehandlade trauman• Självdestruktivitet	<p>4. Finansiera missbruk</p> <ul style="list-style-type: none">• Droger• Alkohol
<p>5. Social utsatthet</p> <ul style="list-style-type: none">• Låg/ingen utbildning• Bostadslöshet• Hamnat i fel banor• Utanförskap• Ej hjälp från staten	<p>6. Frivillighet</p> <ul style="list-style-type: none">• Egen vilja• Intresse för sex

I enkäten ställdes frågan "Varför tror du en säljer sex?", där frågan var valfri att besvara.

Tabell 5 visar en sammanställning av respondenternas attityder till varför en säljer sex.

Det resulterade i sex huvudteman, med tillhörande nyckelord.

Varför tror du en köper sex?

190 svar av 315.

Tabell 6. Mest förekommande teman och nyckelord.

<p>1. Sexuell tillfredsställelse</p> <ul style="list-style-type: none">• Behov av sexuell njutning• Incels• Sexlust• Har ej sex på annat vis	<p>2. Makt</p> <ul style="list-style-type: none">• Maktbegär• Kontrollbehov• Behov av att dominera
<p>3. Okunskap</p> <ul style="list-style-type: none">• Normalisering• Rättfärdigande• Inser inte problematiken/konsekvenserna• Förminskning av problemet	<p>4. Ensamhet</p> <ul style="list-style-type: none">• Vill uppleva närhet• Känsla av att ingen vill ha en• Bekräftelsebehov
<p>5. Skev kvinno- och människosyn</p> <ul style="list-style-type: none">• Bristande respekt och empati• Avsaknad av medmänsklighet• Objektifiering• Negativ relation till kvinnor	<p>6. Fetisch</p> <ul style="list-style-type: none">• Sexuella perversioner• Uppfylla fantasier• Råare sex• Sexuella utsvävningar
<p>7. Spänning</p> <ul style="list-style-type: none">• Tråkig vardag• Rolig grej• Vill göra något "farligt"	<p>8. Psykisk ohälsa</p> <ul style="list-style-type: none">• Självskadebeteende• Dåligt självförtroende• Deprimerad• Prestationsångest• Psykisk störning• Tidigare (obehandlade) trauman
<p>9. Enkelt</p> <ul style="list-style-type: none">• Lättillgängligt• Okomplicerat• Orkar ej anstränga sig• Snabbt och smidigt• Undvika social relation	<p>10. Destruktiva manlighetsnormer</p> <ul style="list-style-type: none">• Osäker i mansrollen• Machokultur
<p>11. <i>Sexmissbruk Porrskadad</i></p>	<p>12. <i>Efterfrågan och utbud Låg risk att bli ertappad</i></p>

I enkäten ställdes frågan "Varför tror du en köper sex?", där frågan var valfri att besvara. Tabell 6 visar en sammanställning av respondenternas attityder till varför en köper sex. Det resulterade i tolv huvudteman, med tillhörande nyckelord.

Har du något mer du vill tillägga?

63 svar av 315.

Nedan presenteras ett axplock av kommentarer från enkäten.

"Ang. straff tycker jag att köparen ska straffas för övergrepp och sådant när de kommer till barn. Hur som helst om det är en vuxen som frivilligt säljer sig själv är det absolut inte övergrepp, och den personen som då säljer sig själv bör straffas med psyk hjälp och hårt straff."

"Köp av sexuella tjänster är att jämställa med sexuella övergrepp, men ursäktas med att personen får betalt. Det är i princip som att våldta någon och sedan ge personen pengar och att det därför på något vänster skulle vara okej. Personen som säljer sexuella tjänster bör dock inte ses som en förövare utan snarare ett offer då det i de absolut flesta fallen rör som om folk som antingen tvingats in i prostitution eller personer som inte känner att de har något annat val."

"Män som köper sex tror jag inte förstår att dem bidrar till sexhandeln världen över."

"Lagstiftningen avseende detta område är ologisk och svår att förhålla sig till. Finns EU-länder (bla NL) där marknaden är till del reglerad och kontrollerad. Bättre så än att det sker i lönnedom."

"Om sexförsäljning sker under goda förutsättningar är det en väldigt bra grej, absolut inte annars"

"Okunnig om hur det är för personen som säljer sex och tror på att "den lyckliga horan" finns."

"Kåt och obetänksam. En tanke om att betalningen gör att det är ok att få det man vill ha utan att behöva ta del av den andres önskemål och tankar, utan bara få det man vill, lätt och oförpliktigande. Mycket enklare än att ragga. Man betalar för samtycke istället."

"Jag tror många säljer sex i Sverige delvis för att de måste men också delvis för de kan och trivs med det. Jag satsar hellre på en lagliga och mer säkra sexuella tjänster i Sverige så en slipper vara så utsatt som sexuell säljare. Dock ska straffet varje högre för dem som gör det på fel sätt."

5.4 Analys enkätundersökning

Vi har valt att dela upp vår analys i två delar, där den ena delen behandlar vad som pekar på att den prostituerade är ett offer, och där den andra delen berör faktorer som tyder på att den prostituerade inte är ett offer. Detta kommer sedan diskuteras i vår slutdiskussion.

"...En person eller kategori av individer som – när de drabbas av brott – lättast får fullständig och legitim status om offer". – Nils Christie (2001, s. 47).

1. *Offret är svagt. Mycket unga, sjuka alternativt gamla människor är bra exempel.*
2. *Offret är upptaget med ett respektabelt åtagande när hon blir utsatt för brottet.*
3. *Offret vistas på en plats hon inte kan klandras på att vara.*
4. *Gärningspersonen är ond och stor.*
5. *Gärningspersonen är främmande har ingen personlig relation till offret.*
6. *Offret ska ha tillräckligt med makt för att nå status som idealiskt offer, alternativt att offret inte möter opposition från motkrafter som är så pass starka att hen inte hörs.*

5.4.1 Offerfaktorer

Respondenterna (82 procent) ställer sig positivt till det faktum att köp av sexuella tjänster är olagligt i Sverige. Vidare önskar majoriteten (73 procent) att straffet ska höjas, och i kombination vill övervägande del (72 procent) av respondenterna inte se en reducering av straffet. Detta kan i enlighet med Christies sjätte punkt tolkas som att samhället inte motställer sig den prostituerades utsatthet då man anser att handlingen, köp av sexuell tjänst, inte är accepterad. Av resultatet att döma så fördömer man handlingen så pass mycket att man vill se den olaglig, och till och med se högre straffrättsliga konsekvenser. Här kan man tänka att den sjätte punkten uppfylls då den prostituerade inte möter opposition från samhället. Dock kan man här argumentera för att den prostituerade möter visst motstånd i samband med att majoriteten av allmänheten även vill se den säljande handlingen olaglig.

Övervägande del av respondenterna (82 procent) anser att prostitution inte handlar om frivillighet och vidare anser ett snarlikt antal respondenter (78 procent) att prostitution kan likställas med ett övergrepp. Detta kan tala för att samhället, i enlighet med Christies punkter, inte klandrar den prostituerade för att vara på platsen där sexköpet äger rum. Aspekten frivillighet kan även appliceras på Christies punkt som berör att offret är svagt, då hon befinner sig i en påtvingad position där hon inte har makt att påverka utfallet. Kopplat till att så pass många anser att det går att likställas med ett övergrepp talar ytterligare för deras utsatthet, då man med dessa resultat kan argumentera för att samhället ser på prostituerade som offer för någon typ av sexuella övergrepp.

Hur lagens utformning har påverkat samhällsattityder kan ha yttrat sig på olika vis. Genom enkätens resultat kan man argumentera för att samhället till viss del erkänner den prostituerade som ett offer, eller i vart fall en utsatt person då majoriteten som nämnts anser man kan likställa köp av sexuell tjänst som ett övergrepp. Det tyder på, i kombination med de öppna svaren där människohandel/trafficking var den andra mest förekommande anledningen respondenterna uppgav som orsak till att en säljer sex, att en medvetenhet kring prostituerades utsatthet föreligger. Många kommentarer berörde faktumet att en blivit tvingad och lovad ett bättre liv i Sverige, men att utfallet blev något annat.

"Troligen tvingad eller löften om ett bättre liv"

Ytterligare faktorer som kan associeras med prostituerades utsatthet är faktumet att en köper sexuella tjänster för att få utlopp för sitt maktmissbruk. Vidare angavs faktorn att risken för att bli ertappad är låg, och för att vända på perspektivet kan detta också innebära att chansen för att den prostituerade ska få hjälp är lika liten. Att man sedan utnyttjar en annan person för att få utlopp för sitt sexmissbruk talar väl inte mindre för att den prostituerade är i en utsatt position.

"Porrskadad, skev kvinnosyn, behov av att utöva makt"

"Sista utväg för att överleva"

"Tror inte att någon säljer sex om det inte är sista möjliga utväg"

Många kommentarer löd i enlighet med att en säljer sex som en sista utväg, vilket tyder på att det inte är något man hade valt att göra om man hade haft andra alternativ. Detta pekar på att samhället anser att man som prostituerad är utsatt i någon form, och att det inte handlar om frivillighet i den mån att man gärna säljer sex för att man har ett intresse för det. Det är en sista utväg, och att orsakerna bakom yttrar sig på olika vis.

5.4.2 Icke offerfaktorer

Majoriteten (54 procent) är av åsikten att det bör vara olagligt att sälja sex, däremot är det bara en liten andel (19 procent) som anser att det fortsatt ska vara lagligt att sälja sex. Vidare kan detta tolkas som att respondenterna inte ser på den prostituerade som ett offer, då offer i regel inte kriminaliseras. Det här är ett tydligt exempel på att prostituerade inte antas en offerstatus, då det inte heller går att applicera någon av Christies punkter på denna aspekt. Å ena sidan kan man tänka sig att dessa 19 procent vet syftet med att inte kriminalisera säljandet, då man vill se det fortsatt lagligt. Att man anser att den prostituerade är i en utsatt position och inte bör straffas mer. Men å andra sidan, kanske samma 19 procent inte inser problematiken och att man av den anledningen vill att handlingen ska förbli laglig.

"Desperation efter pengar"

"Finansiera någon form av missbruk"

Detta är ett urval av kommentarerna som lämnades när folk öppet fick svara på varför en säljer sex. Merparten av respondenterna angav ekonomiska skäl som anledning. Man kan argumentera för att dessa anledningar handlar om frivillighet då det inte sker under tvång av annan, däremot kan man anse att den prostituerade fallit offer för ett samhällsproblem och därmed blivit tvingad in i prostitution av andra yttre faktorer. Faktorer som exempelvis psykisk ohälsa, arbetslöshet och missbruksproblem. Detta är en problematik i sig, men inget offerskap som kan förklaras med hjälp av Christies teori.

Att merparten uttrycker att även säljandet ska vara olagligt, är kanske den tydligaste indikatorn på att samhället inte helt legitimerar den prostituerades utsatthet. Detta kan

bero på en mängd anledningar, men att man inte är så insatt i problematiken kan vara en.

"Jag tycker att både köp och försäljning av sex skall vara straffbart.

Visst är det oacceptabelt att köpa men om det även vore oacceptabelt att sälja, kanske, man kan komma åt de som tvingar kvinnor till detta.

Jag är ej så insatt i detta ämne men tycker att det är lika viktigt att sända ut signalen att samhället inte accepterar vare sig köpare eller säljare."

Aspekten kan med andra ord förklaras med citatet ovan, att man tror man kommer åt de som tvingar prostituerade till att sälja sig lättare. Man kan således argumentera för att det handlar om okunskap, och att man inte vet syftet med att inte kriminalisera den säljande parten. Om man hade känt till syftet, hade ett annat resultat kanske förelegat.

"Inkomst. Personlig sexuellt intresse/hobby, alltså intresse för sex. Typ tjäna pengar på sin hobby"

Det förekom en del kommentarer som indikerade på att en säljer sex av ren frivillighet, och att ett intresse för sex förelåg. Personerna med denna uppfattning anser med andra ord inte att prostituerade är offer eller utsatta, utan att det sker på dennes villkor. Vidare kan detta tyda på en okunskap och/eller ignorans för det faktum att människohandel är ett utbrett fenomen.

5.5 Resultat intervjuer - Tema 1.

Lagstiftning.

Båda poliserna har uttryckt en tacksamhet för lagens existens och dess utformning. Det faktum att det inte är kriminaliserat att sälja sex är en betydande faktor i deras arbete mot prostitution och köp av sexuella tjänster. De båda menar att det är en fördel i samarbetet mellan polis och säljare, och Elin Sjögren beskriver att detta samarbete inte skulle vara möjligt om även säljarna var misstänkta för brott. I nuläget berättar ofta kvinnorna vad köparen betalat, hur kontakten tagits samt vad köparen gjort mot henne då hon inte har något att förlora, eftersom hon inte kan dömas för brott. Hon fortsätter förklara hur polisen i Sverige inte skulle kunna arbeta i den utsträckning man gör idag mot prostitution, om det inte vore för den aktuella lagstiftningen.

Tobias Norelius menar att aspekten att inte kriminalisera säljaren ger ett tydligt signalvärde, och det gör det även lättare för kvinnorna att kontakta polisen vid problem. Tobias Norelius fortsätter med ett konkret exempel: om en kvinna som säljer sex blir misshandlad eller utsatt för annan typ av brott, och därmed behöver kontakta polisen så hade detta inneburit att polisen hade varit tvungna att upprätta en anmälan mot kvinnan. På så sätt menar han att lagen är smart genom att endast kriminalisera den som tar sig rätten att betala för sex.

"...Det som jag tycker är dåligt är att man inte blir målsägande, alltså man blir ju vittne på ett övergrepp på sig själv..." – Elin Sjögren

Precis som citatet säger, föreligger ett önskemål från Elin Sjögren att kvinnorna i prostitution ska antas rollen målsägande istället för vittne som de är i nuläget. I situationen som den är nu, *förklarar Elin Sjögren*, har kvinnorna inga rättigheter och inte heller rätt till vittnesskydd. Hon har även en teori om att kvinnorna i fråga skulle söka upp polisen på ett helt annat sätt, då ingen vinning föreligger för kvinnorna nu att involvera polisen då man inte får vare sig stöd eller hjälp i en rättsprocess. Hon kanske blir mer benägen att anmäla ett brott fortsätter Elin Sjögren.

Vi ställde frågan till Tobias Norelius, hur han ser på ett införande av målsägandestatus och även han anser att det skulle resultera i positiva utfall. Han berättar att ett helt annat stödsystem finns att tillgå om denna ändring skulle genomföras. I fall där man har människor från andra länder som riskerar utvisning, blir det även enklare att behålla dem i Sverige om de istället hade varit målsägande.

Vi frågade båda poliserna hur reaktionerna från kvinnorna skulle yttra sig (om att bli målsägande), och båda har svårt att tro att det skulle generera negativa reaktioner. Elin Sjögren anser inte att kvinnorna skulle medverka i mindre utsträckning, utan det rättsliga stödet som följer utav att bli erkänd som målsägande hade snarare mottagits på ett bra sätt. Hon förklarar att det handlar om att polisen måste bygga upp ett förtroende till kvinnorna, och att de kan behöva träffa samma kvinna vid 30 tillfällen innan hon berättar att hon behöver hjälp. Många är unga, och har befunnit sig i prostitution i många år och är av den anledningen normaliserade i att vara just prostituerade. Om man dessutom kommer från ett annat land och därmed inte känner till det svenska rättssystemet, kan man även vara rädd för såväl polisen som för domstolen. Därför tror

Elin Sjögren att det snarare skulle hjälpa dem, och tycka det är skönt att ha det stödet med sig. Tobias Norelius anser inte heller att de flesta skulle reflektera över det ur en negativ aspekt. Enligt hans erfarenhet finns det dock en del svenska tjejer som säljer sig, och som menar att det är deras rätt att sälja sex. Det är väl i sådana fall från dessa tjejer som motståndet skulle komma.

Ytterligare en aspekt i införandet av målsägandestatus är hur det polisära arbetet skulle påverkas. På frågan svarar Elin Sjögren att det skulle bli svårare för polisen att arbeta, men att det bara är för dem att anpassa sig efter lagen. Det kommer innebära större utredningsåtgärder som måste vidtas, vilket i sig medför mer resurser och ett mer tidskrävande arbete. Det menar Elin Sjögren är det enda, och ser inte införandet av målsägandestatus som ett problem för polisens del heller. Detta var inget Tobias Norelius berörde. Däremot berörde han frågan huruvida ett högre straff skulle påverka deras polisiära arbete. Hans erfarenhet är att polisen i de allra flesta fall kan presentera en relativt solid bevisning gentemot den misstänkte. Avseende internethandeln förklarar Tobias Norelius att det alltid har förekommit någon form av elektronisk kontakt som polisen kan ta fram och därmed använda som bevisning, sedan spanar de på plats och kan presentera det. Så även om det skulle bli ett högre eller längre straff så borde denna metod hålla, enligt Tobias Norelius och hans erfarenhet.

”Man skulle ju komma ifrån det här smidiga som jag då menar, att misstänkt vill avklara det här så snabbt som möjligt genom att erkänna och ta sin bot och att det är färdigt där. Riskerar man ett fängelsestraff så är du väl i risk för att man inte vill uttala sig, man kommer vilja ha en advokat och man kommer göra allt för att ja. Det är väl baksidan med det såklart.” – Tobias Norelius.

Om man håller sig på nivån köp av sexuell tjänst, anser Tobias Norelius att han har en bra verktygslåda att tillgå. Då han även är förundersökningsledare så tar han de beslut som han behöver, som exempelvis beslagtagning av telefoner eller husrannsakan. Men ska man gå vidare i nästa steg i processen som är kopplaren och dem som organiserar allt, då blir det mer intressant långtgående med tvångsmedel, som telefonavlyssning, elektronisk spaning och så vidare. Men detta är ingenting som man arbetar med i första steget som rör sexköp förklarar Tobias Norelius.

Avseende införande av högre straff mot köp av sexuell tjänst tror Elin Sjögren att det till viss del skulle avskräcka folk, men hon tror inte att det skulle påverka i den mån att människor slutar köpa sex. Hon menar att det istället är ett ställningstagande från staten som visar på att man inte accepterar sexköp. Vidare tror Tobias Norelius att det kommer fortgå oavsett straffhöjning eller inte, men att han kan tycka man kommer för billigt undan med det rådande straffet.

5.6 Resultat intervjuer – Tema 2.

Sexköparen.

"... det är bara män som köper sex skulle jag säga." – Elin Sjögren

"... det enda typiska är väl att det är en man då." – Tobias Norelius

Som det framgår av citaten, möts båda poliserna i uppfattningen om att den typiske sexköparen är en man. Elin Sjögren utvecklar resonemanget genom att förklara att det enligt statistik inte finns några kvinnor som köpt sex. Vidare berättar båda poliserna att det inte finns en typisk sexköpare i relation till ålder, social status eller bakgrund. De nämner båda två att många sexköpare har flickvän eller fru och barn. Elin Sjögren menar att det är vanliga män eller killar som köper sex, och att det alltså inte är någon som på något utmärkande sätt står utanför samhället.

"... de reflekterar inte så mycket utan menar "vadå, hon ville ju ha sex med mig?!"

Nej det ville hon inte ha, hon blev betald." – Elin Sjögren.

"Många gånger när man spanar kan det vara kanske fem minuter mellan kunderna liksom, det är inte ens så att tjejerna hinner duscha eller så. Jag undrar om de verkligen fattar och ser hur snuskigt det här faktiskt är." – Tobias Norelius

Poliserna berättar om sina upplevelser om möten med sexköpare i samband med ingripanden. Elin Sjögren och Tobias Norelius är enade i uppfattningen om att de flesta sexköpare erkänner på plats, därmed får ett strafföreläggande och på så sätt undviker utredning och rättegång. Vidare beskriver Tobias Norelius hur luften verkar gå ur de flesta sexköpare när de grips av polisen, som att deras värld rasar där och då. Båda

poliserna nämner att de är av uppfattningen att sexköparen kanske ångrar sig i stunden, i samband med gripandet, men att det till största delen oftast beror på att de ångrar sig för sin egen del. De menar att den ångerfulla reaktionen ofta förekommer med anledningen att sexköparen blir orolig för om deras familj kommer få reda på att sexköpet ägt rum. Vidare berättar både Elin Sjögren och Tobias Norelius att de nämligen sällan upplever att sexköparen riktar sin ånger mot den prostituerade eller ens funderar över den prostituerades situation och huruvida kvinnan som de köpt sex av är utsatt för människohandel eller inte. Tobias Norelius nämner även att de prostituerade, i sexköparnas värld, är involverade av ren frivillighet. Vidare nämner Tobias Norelius att han har svårt att se hur sexköpare tänker i andra banor än att ett sexköp inte är något mer än en ren affärsuppgörelse.

"Jag tror och vill tro att majoriteten ångrar sig, men jag tror inte att alla som blir gripna slutar köpa sex. Så jag tror verkligen att de kanske skulle reflektera mer om det var så att man begick ett brott mot en person." – Elin Sjögren.

Elin Sjögren nämner att många män köper sex i den mån att det kan liknas vid ett missbruk och hon fortsätter med att berätta om hur dessa personer hade behövt hjälp för att sluta köpa sex. Vidare lyfter hon det faktum att det även finns människor som köper sex med föreställningen om att det är en mänsklig rättighet att ha sex.

"Det låter trivialt på något sätt men det känns som att många tycker att det är smidigt eller vad man ska säga." – Tobias Norelius

Så låter det när Tobias Norelius spekulerar kring varför män köper sex. Han fortsätter berätta att det verkar som att sexköpare främst ser det som smidigt att betala en summa pengar för att ha sex utan att behöva ta hänsyn till motparten. Han nämner att det eventuellt även kan bero på en underliggande fascination av makt.

5.7 Resultat intervjuer - Tema 3.

Övrigt.

Elin Sjögren, tillsammans med sin kollega, startade år 2020 Insats Torsk som är ett insatskoncept som bygger på att försöka få varje polis som åker i en polisbil ska veta hur man ska hantera ett sexköpsärende. Elin Sjögren förklarar att det många gånger rings in till polisen i tron om att det är ett lägenhetsbråk eller liknande. När polisen sedan kommer dit, förstår polisen inte att det faktiskt rör sig om ett sexköp, och upprättar en anmälan om misshandel när det i själva verket handlar om ett sexköp. Detta ville Elin Sjögren, med sin kollega, ändra på och skapade utbildningsinsatsen kombinerat med att undersöka förekommandet av sexköp i det polisområde de tillhörde. Tobias Norelius har varit med på en av dessa insatser, och tagit med sig arbetssättet till Göteborg där han tillsammans med sin arbetsgrupp genomfört flera insatser. Tobias Norelius förklarar:

"Anledningen till detta är för att det är ganska speciella brott, kommer man som ny polis eller polis som inte jobbat med det här tidigare så är det för svårt att veta vad man ska göra: "Vad gör jag nu?"; "Vilka frågor ska jag ställa?"; "Vad är viktigt för utredningen?"... Så därför har vi gjort dessa insatser med många nya poliser och med en utbildningsdel som en kollega till mig då har hållit i. Så vi börjar med det och sen går vi ut och jobbar skarpt." – Tobias Norelius.

Avseende sexköp så förklarar Tobias Norelius att det är speciella frågor som ska ställas, en viss typ av bevisning som ska säkras och det man ska lägga fokus på skiljer sig från andra typer av brott.

"Det är väl så, hade poliserna aldrig varit på misshandelsfall så hade de känt sin osäkerhet inför det, och sexköp, jag brukar säga att det är ett sådant brott som måste letas efter, många poliser har då inte haft möjligheten eller vetskapen om att de ska leta och därför så har man en osäkerhet inför det och behöver lite hjälp för att komma igång." – Tobias Norelius.

Båda poliserna berättar om deras möten med kvinnorna, och Elin Sjögren berättar att det skiljer sig mycket mellan mötena. Hon berättar att en del kvinnor har befunnit sig i prostitution sedan de var 14 år, och att många av dem har börjat sälja sex i exempelvis Rumänien. Lite senare i livet har de kanske varit på bordeller i Tyskland, och många har även varit i England och sålt sig innan de till slut kommit till Sverige.

De allra flesta kvinnor är vana vid svenska polisen, framför allt kvinnorna från Rumänien som är jättevana vid att släppa in polisen och vet precis vad de ska svara på för frågor. Men när kvinnorna aldrig har varit i kontakt med polisen får de först ha ett socialt samtal där polisen berättar hur det fungerar här, hur lagen är uppbyggd och att hon inte har gjort något fel utan polisen är där för att hjälpa henne. Elin Sjögren fortsätter berätta att de alltid har ett säkerhetssamtal med kvinnorna de möter, där man ger dem telefonnummer de ska ringa i nödsituationer och att polisen alltid kommer hjälpa dem. Även Tobias Norelius berättar att de ger ut sina visitkort till kvinnorna. På bästa sätt försöker polisen hjälpa dem då de är så fruktansvärt utsatta. Elin Sjögren fortsätter berätta att de tas emot bra av kvinnorna, och en del kvinnor har hon träffat så många gånger att de nästan vill krama om Elin Sjögren när hon kommer. I många fall vill de inte ha hjälp, men kvinnorna vet i alla fall att polisen finns tillgängliga ifall det skulle vara något. Däremot är kvinnor från exempelvis Polen eller Ryssland mer avvaktande gentemot polisen berättar Elin Sjögren, och att de ibland är ganska rädda då framför allt rysk polis kan vara ganska hård. Så de kvinnorna är väldigt reserverade förklarar Elin Sjögren.

Tobias Norelius erfarenhet kring mötena är positiv, han berättar att de blir väldigt bra bemötta och att kvinnorna (även om de kommer in och stör verksamheten) är tacksamma över att polisen jobbar med detta. Han upplever också att de tycker det är skönt att polisen finns i närheten, så de kan kontaktas ifall något händer. Han berättar att flera kvinnor hört av sig i efterhand och öppnat upp sig om händelser och om kunder som betett sig konstigt.

Tobias Norelius nämner att vid första mötet uppger 99 procent av kvinnorna att det absolut inte handlar om människohandel, utan att dem är där frivilligt för att tjäna pengar. Han fortsätter förklara att så fort poliserna skrapar lite på ytan framgår det att det finns en annan verklighet, och i denna verklighet är den som säljer väldigt utsatt. Elin Sjögren berättar också om kvinnorna i människohandeln, och att många kommer till Sverige från Nigeria och Rumänien. Tobias Norelius nämner även att Ungern är ett förekommande land kopplat till människohandeln. Som vi nämnde ovan, är dessa kvinnor utsatta och en del är rädda för polisen och rättsväsendet då man inte vet hur lagen är utformad och vilka rättigheter de har.

5.8 Analys intervjuer

I Christies modell finns ingenting avseende etnisk bakgrund formulerat. Vi har kompletterat teorins första punkt genom att inkludera migranter.

Både Elin Sjögren och Tobias Norelius berättade om kvinnorna, från andra länder, som fallit offer för människohandeln, och rädslan som föreligger gentemot svenska polisen och rättsväsendet. Med bakgrund till vår komplettering av Christies första punkt, kan man argumentera för att kvinnan i denna situation är utsatt. Detta då kvinnan befinner sig i ett främmande land, där hon inte kan språket och inte heller känner till hur rättssystemet ser ut. Vidare är man kanske rädd för polisen eller domstolen. Ur denna aspekt kan första punkten appliceras på offerskapet.

Både Elin Sjögren och Tobias Norelius förklarade hur den typiske sexköparen inte existerar, och hur en sexköpare är en helt vanlig man med familj. Enligt Christies modell, ska det finnas en ond gärningsman för att offret ska erkännas som just ett offer. I detta fall, kan man argumentera för att den onda gärningsmannen inte existerar med bakgrund till att det är en helt vanlig person som inte står utanför samhället i något hänseende. Det är en man som inte har några vidare onda baktankar med sitt agerande, utan enbart vill tillfredsställa sina egna behov. Man kan vidare argumentera för att det är ett ont beteende, men i många fall handlar det snarare om att man inte inser problematiken eller konsekvenserna med sitt sexköp.

Att man inte reflekterar över den prostituerades situation är vanligt förekommande. Som Tobias Norelius berättade så framställer sexköpare sexköpen som smidiga då man inte behöver ta hänsyn till motparten. När polisen frågar männen vem kvinnan är som de precis köpt sex av, kan frågan inte besvaras. Detta tyder på att kvinnan och sexköparen inte har en relation sinsemellan. Vidare riktar sig sällan sexköparen sin ånger mot den prostituerade och sällan funderar sexköparen över huruvida kvinnan är utsatt för människohandel eller inte. Detta är ytterligare en indikator på att de är okända för varandra och därmed uppfylls den femte punkten i Christies modell.

Elin Sjögren nämnde införandet av målsägandestatus för de prostituerade, hur det hade varit ett nästa steg i bekämpandet. Inte bara för polisens arbete i sig, utan också

aspekten att kvinnan i ännu större mån hade velat samarbeta med polisen. Såväl Elin Sjögren som Tobias Norelius beskriver vikten av ett nära samarbete med kvinnorna, och att det är lagen som har öppnat upp denna möjlighet. Särskilt Elin Sjögren berättade om förtroendet polisen måste bygga upp gentemot den prostituerade, och att många kvinnor är normaliserade i att befinna sig i prostitution. Även Tobias Norelius berättar att i princip alla kvinnor vid första mötet med polisen ljuger om att de inte är offer för människohandel, utan att det handlar om frivillighet. Detta kan indikera på att kvinnorna dels är så normaliserade i att vara just prostituerade, men även att de dels upplever en rädsla för polisen och rättsväsendet. Man kan tänka sig hur situationen hade sett ut, om vi inte hade haft den lagstiftningen som vi har. Då, precis som våra intervjudeltagare säger, hade kvinnorna i allra högsta grad inte samarbetat med polisen och det hade därmed eventuellt blivit farligare och osäkrare för kvinnorna. Nu kontaktar många kvinnor polisen om de faktiskt behöver hjälp. Det är ett viktigt stöd för dem. Vidare nämner Elin Sjögren hur det hade blivit ett brott mot person (om målsägandestatus hade införts) och att detta eventuellt hade fått männen att reflektera mer över sitt beteende. Kanske hade de insett vad de faktiskt bidrog till och hur verkligheten ser ut för dessa kvinnor. Det kanske hade blivit svårare att distansera sig från problematiken om ett juridiskt offer faktiskt hade förelegat. Som situationen är nu kanske en normaliseringsprocess försiggår i och med att sexköpare vid gripanden inte reflekterar så mycket, utan hävdar att de prostituerade vill ha sex med dem.

Elin Sjögren berättade att inte alla poliser vet hur de ska hantera ett sexköpsärende, och hon vill vidare att varje polis i yttre tjänst (som åker i polisbil) ska veta just detta. Även Tobias Norelius berättade hur hans arbetsgrupp tidigare inte visste hur ett sådant ärende skulle hanteras men att man nu har infört arbetssättet i även deras område. Tobias Norelius förklarar hur man behöver öva vid denna typ av brott, precis som vid alla andra brottskategorier som föreligger. Att inte ens alla poliser vet hur ett sådant brott ska bemötas och/eller hanteras kan visa på komplexiteten i brottet. Som Elin Sjögren också påpekade, kan det ibland upprättas en felaktig anmälan om misshandel när det i själva verket borde upprättas en anmälan om köp av sexuella tjänster. Det är vidare en fråga om rättssäkerhet i den aspekten att poliser i yttre tjänst ska veta vad som indikerar på ett sexköp, och upprätta anmälan om detta.

6 Slutdiskussion

Syftet med denna uppsats var att öka förståelsen till hur lagens utformning har inverkat på samhällsattityder samt det polisära arbetet gentemot prostitution. För att möjliggöra detta konstruerades två sekundära frågeställningar för att lättare kunna besvara vår primära frågeställning som löd *"Hur har lagens utformning påverkat samhällsuppfattningen och polisens arbete mot prostitution?"*.

Som framgick under tidigare forskning var ett mål med införandet av lagen (SFS 2011:517) i Sverige att på lång sikt förändra normerna kring prostitution, för att på så sätt bekämpa problemet (Olsson 2020; Holmström & Skilbrei 2017). Medan en del forskning visar på att den svenska modellen har varit framgångsrik, visar annan på raka motsatsen. Det beror på vem man frågar. Resultaten från vår enkätundersökning visade att prostitution är en fråga som väcker starka åsikter, men som även stundtals är svårdefinierbar. I ena stunden var det inga tveksamheter kring hur utsatta prostituerade är, medan i andra stunden önskade man se säljandet olagligt. Resultaten visade tydligt på att ämnet i stort var svårt att ta ställning till, och åsikterna varierade i allra högsta grad. Det kanske är just detta som är problemet kring prostitution i sig, att attityderna antar så varierande tolkningar. Detta kan tänka sig vara problematiskt då samhället kan splittras och den enade samhällsnormen går förlorad. Resultaten tyder fortsatt på en viss okunskap kring ämnet, alternativt att man inte är så insatt i problematiken. Detta kan resultera i att samhället skapar uppfattningar om ämnet baserat på personliga åsikter istället för fakta, vilket en del öppna svar indikerade på.

Våra intervjuer visade vidare att lagens utformning (6 kap. 11§ BrB) inte har påverkat polisens arbete i någon negativ utsträckning, utan snarare bara öppnat upp för möjligheter. Båda poliserna uttryckte att lagen är ett avgörande verktyg i deras arbete, och hur de aldrig hade kunnat arbeta mot prostitution i samma utsträckning utan den. Intervjudeltagarna uttryckte endast tacksamhet gentemot lagen, och önskar om något att kvinnan ska legitimeras som ett juridiskt offer. Inte bara för signalvärdets skull, utan även för att polisen därmed kan erbjuda ett helt annat stöd för den prostituerade. Vidare beskrevs hur det inte finns en typisk sexköpare, det är vem som helst. Det är en man som kommer från alla samhällsskikt. Det är därmed svårt att införa brottsförebyggande

insatser mot sexköparen, istället är det kanske viktigare än någonsin att utbilda samhällets alla aktörer för att på lång sikt förändra den något oklara samhällsnormen kring ämnet. Vidare är det också av vikt att utbilda våra poliser så att särskilt alla i yttre tjänst ska veta hur ett sexköpsärende ska bemötas och hanteras. Detta är viktigt då polisen vanligtvis är den första rättsliga kontakten i ett sexköp.

Lagens utformning har gjort det svårt för samhället att gemensamt avgöra huruvida den prostituerade är utsatt eller inte, och just aspekten att det inte föreligger ett juridiskt offer är möjligtvis en bidragande faktor som försvårar erkännandet av utsattheten. Detta då samhället vill se den prostituerade kriminaliserad. Skulle man ta efter polisens önskemål om ett införande av målsägandestatus, hade kanske samhällsattityderna gentemot prostitution blivit klarare och den prostituerades status generellt hade lättare kunnat definieras. Som nämntes i problembeskrivningen föreligger det ett möjligt mörkertal avseende antalet genomförda sexköp. Detta är problematiskt då det kan sända ut signaler till samhället om att problemet är mindre än vad det faktiskt är. Även detta kan vara en bidragande faktor som påverkar samhällsattityderna i den mån om att man inte är medveten om utbredningen av problemet.

Den valda teorin har visat sig vara användbar, då den hjälpt oss att identifiera och definiera främst samhällets attityder gentemot prostitution och köp av sexuell tjänst. Studiens resultat pekar på att den prostituerade uppfyller många av Christies punkter om det idealiska offret. Den enda punkten som inte uppfylls med enkelhet är den femte punkten, som avser att gärningsmannen är ond och stor. Det här tyder på att den prostituerade borde legitimeras som ett idealiskt offer, men trots detta är den prostituerade långt ifrån status om ett idealiskt offer.

Vi inledde denna uppsats med att berätta hur en del skulle förklara prostitution som världens äldsta yrke, medan andra snarare skulle beskriva det som världens äldsta förtryck. Vidare berättade vi hur intensiv debatten yttrar sig, såväl i Sverige som internationellt och såväl samhälleligt som rättsligt. Vår undersökning, visar på att en enad attityd gentemot prostitution och sexköp inte föreligger, och att det faktiskt skiljer sig ganska mycket i åsikterna.

7 Framtida forskning

I framtiden önskar vi att fortsatta studier genomförs kring prostitution. Det hade särskilt varit av intresse att undersöka huruvida införande av målsägarstatus för prostituerade hade påverkat såväl polisens arbete som den sociala normen kring ämnet.

Vår studie har visat att samhället har svårt att enas i huruvida den prostituerade är utsatt eller inte, och det hade därför varit intressant om en juridisk offerstatus hade haft en inverkan på samhällsattityderna.

Vidare hade det varit givande att forska vidare om varför så pass många vill att den säljande parten ska kriminaliseras. Beror det på okunskap, eller en övertygelse om att det faktiskt handlar om frivillighet? Fortsättningsvis hade vi önskat att inkludera det genusrättsliga perspektivet för en djupare och bredare förståelse. Det hade vidare vara intressant att applicera och inkludera teorier om genus samt feminism. Angående vår enkätundersökning hade det i framtida studier varit givande att inkludera respondenternas politiska ställning för att se hur ens politiska åsikt påverkar ens attityd gentemot prostitution och sexköp.

I framtiden hade det varit intressant att forska vidare kring varför, trots så många uppfyllda punkter av Christies punkter, som den prostituerade inte lättast får legitim och fullständig status som offer. Det hade varit givande att ta reda på vilka bakomliggande faktorer som bidrar till att den prostituerade inte erkänns som offer i den utsträckning som denne bör.

Vi önskar även att man inför utbildningsmaterial i skolorna som upplyser om prostitution i sin helhet, dess utbredning och om människohandel och trafficking. På lång sikt hoppas vi att detta kan förändra samhällsnormen kring problematiken.

Referensförteckning

Offentliga tryck

SFS 1962:700. *Brottsbalken*. Stockholm: Justitiedepartementet L5.

Kvinnofrid: Regeringens proposition 1997/98:55. (1998). Stockholm: Fritze.

Prostitutionsutredningen (1981). *Prostitutionen i Sverige: bakgrund och åtgärder: betänkande*. Stockholm: LiberFörlag/Allmänna förl. (SOU 1981:71)

<http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:kb:sou-7260732>

[Hämtad 2021-05-28]

SFS 1998:408. *Lag om förbud mot köp av sexuella tjänster*. Stockholm:

Justitiedepartementet L5 <https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/lag-1998408-om-forbud-mot-kop-av-sexuella-sfs-1998-408>

[Hämtad 2021-04-20]

Regeringens skrivelse 2016/17:10, s. 109–155. *Makt, mål och myndighet – feministisk politik för en jämställd framtid*

Övriga referenser

Abel, G. M. (2014) 'A decade of decriminalization: Sex work "down under" but not underground', *Criminology & Criminal Justice*, 14(5), pp. 580–592. doi:

[10.1177/1748895814523024](https://doi.org/10.1177/1748895814523024).

Baier, M., Nafstad, I., Svensson, M. (2018). *Om rättssociologi: en introduktion*. Upplaga 1
Lund: Studentlitteratur

Bailey, J. (2010) 'Freedom or Slavery? The Harm in Legalizing Prostitution', *Critique: A Worldwide Student Journal of Politics*, pp. 185–207.

Brottsoffermyndigheten 2020, *Brottsoffer och målsägande*.

<https://www.brottsoffermyndigheten.se/om-oss/brottsofferkunskap/brottsoffer-och-malsagande>

[Hämtad 2021-05-04]

Brottsförebyggande rådet, 2021, *Anmälda brott*.

<https://bra.se/statistik/kriminalstatistik/anmalda-brott.html>

[Hämtad 2021-04-15]

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. tredje upplagan Stockholm: Liber

Christie, N. (2001) Det idealiska offret. I Åkerström, M., Sahlin, I. (red.) (2001). *Det motspänstiga offret*. Lund: Studentlitteratur

Dalen, M. (2015). *Intervju som metod*. 2., utök. uppl. Malmö: Gleerups utbildning

Denscombe, M. (2016). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. 3., rev. och uppdaterade uppl. Lund: Studentlitteratur

Erikson, J. and Larsson, O. L. (2019) 'Beyond client criminalization: Analyzing collaborative governance arrangements for combatting prostitution and trafficking in Sweden', *Regulation & Governance*, n/a(n/a). doi: <https://doi.org/10.1111/rego.259>.

Gould, A. (2001) 'The Criminalisation of Buying Sex: the Politics of Prostitution in Sweden', *Journal of Social Policy*, 30(3), pp. 437–456. doi: [10.1017/S0047279401006316](https://doi.org/10.1017/S0047279401006316).

Harrington, C. (2012) 'Prostitution Policy Models and Feminist Knowledge Politics in New Zealand and Sweden', *Sexuality Research and Social Policy*, 9(4), pp. 337–349. doi: [10.1007/s13178-012-0083-4](https://doi.org/10.1007/s13178-012-0083-4).

Holmström, C. and Skilbrei, M.-L. (2017) 'The Swedish Sex Purchase Act: Where Does It Stand', *Oslo Law Review*, 4(2), pp. 82–104.

Hubbard, P., Matthews, R. and Scoular, J. (2008) 'Regulating sex work in the EU: prostitute women and the new spaces of exclusion', *Gender, Place & Culture*, 15(2), pp. 137–152. doi: [10.1080/09663690701863232](https://doi.org/10.1080/09663690701863232).

Hydén, M. (2019) *Att bli brottsoffer är inte någon enkel sak.*, In Heber, A., Roxell, L. (eds), *Att odla kriminologi. Perspektiv på brott & utsatthet: Festskrift till Eva Tiby*, Stockholm: Stockholms universitet; 2019, pp. 173–194. ISBN: 978-91-87355-67-7

Jonsson, S. and Jakobsson, N. (2017) 'Is buying sex morally wrong? Comparing attitudes toward prostitution using individual-level data across eight Western European countries', *Women's Studies International Forum*, 61, pp. 58–69. doi: [10.1016/j.wsif.2016.12.007](https://doi.org/10.1016/j.wsif.2016.12.007).

Kotsadam, A. and Jakobsson, N. (2014) 'Shame on you, John! Laws, stigmatization, and the demand for sex', *European Journal of Law and Economics*, 37(3), pp. 393–404. doi: [10.1007/s10657-012-9339-y](https://doi.org/10.1007/s10657-012-9339-y).

Kuosmanen, J, 1952 (2011) 'Attitudes and perceptions about legislation prohibiting the purchase of sexual services in Sweden', *European journal of social work*, 2011 14(2), pp. 247–263.

Lindstedt, I. (2019). *Forskningens hantverk*. Upplaga 2 Lund: Studentlitteratur

Ma, P. H. X., Chan, Z. C. Y. and Loke, A. Y. (2018) 'A Systematic Review of the Attitudes of Different Stakeholders Towards Prostitution and Their Implications', *Sexuality Research and Social Policy*, 15(3), pp. 231–241. doi: [10.1007/s13178-017-0294-9](https://doi.org/10.1007/s13178-017-0294-9).

Nationellt centrum för kvinnofrid (NKF) (u.å) *Brottsoffrets rättigheter*.

<https://nck.uu.se/kunskapsbanken/amnesguider/rattsvasendets-ansvar/brottsoffrets-rattigheter/>

[Hämtad 2021-04-27]

Norstedts juridik (2021) *Prostitution i pandemins spår - utsattheten ökar*.

<https://www.nj.se/nyheter/prostitution-i-pandemins-spar-utsattheten-okar>

[Hämtad 2021-04-21]

Olsson, N. (2020) 'The implementation of Sweden's prostitution law at the local level', *Journal of Social Work*, p. 1468017320911352. doi: [10.1177/1468017320911352](https://doi.org/10.1177/1468017320911352).

Regeringen (u.å) Delmål 6: Mäns våld mot kvinnor ska upphöra

<https://www.regeringen.se/regeringens-politik/jamstalldhetsmal-6-mans-vald-mot-kvinnor-ska-upphora2/>

[Hämtad 2021-04-21]

Regeringen (2016), *Den svenska sexköpslagen har varit framgångsrik*.

https://www.regeringen.se/artiklar/2016/10/den-svenska-sexkopslagen-har-varit-framgangsrik/?TSPD_101_R0=088d4528d9ab20009cc065527d49fd1278d41c076ff3c18a39674bd7fb6bf10efc07ac573871090c08f83cae0314300031767547dab9418987cc7220548c9b5cdb36423bf60b75cbad2780bb0de5c713cffb7bd8036102cddd96a8927eb7c

8ee

[Hämtad 2021-04-20]

Scaramuzzino, G. and Scaramuzzino, R. (2014) 'Violence, Sex or Work? Claims-making against the Swedish ban on the purchase of sexual services on the Internet', *Social Work & Society*, 12(1).

Simonhaggstrom, SH. 18 april 2021. *Under 2020 lagfördes...* [Instagram]

<https://www.instagram.com/p/CN0Y0xjpqU2/>

[Hämtad 2021-05-13]

SVT (2020), *Kriminalinspektör Simon Häggström har utrett prostitution i tolv år*.

<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/stockholm/kriminalinspektör-haggstrom-jagar-sexkoparna-och-moter-dem-som-saljer-sig>

[Hämtad 2021-05-05]

Trost, J., Hultåker, O. (2016). *Enkätboken*. femte upplagan Lund: Studentlitteratur

Valor-Segura, I., Expósito, F., Moya, M. (2011) 'Attitudes toward prostitution: Is it an ideological issue?', *European Journal of Psychology Applied to Legal Context*, 3(2), pp. 159–176.

Weitzer, R. (2010) 'The Movement to Criminalize Sex Work in the United States', *Journal of Law & Society*, 37(1), pp. 61–84. doi: [10.1111/j.1467-6478.2010.00495.x](https://doi.org/10.1111/j.1467-6478.2010.00495.x).

West, J. (2000) 'Prostitution: Collectives and the Politics of Regulation', *Gender, Work & Organization*, 7(2), pp. 106–118. doi: [10.1111/1468-0432.00098](https://doi.org/10.1111/1468-0432.00098).

Bilagor

Bilaga 1

Sammanställning litteratursökning.

<i>I.</i>	<i>II.</i>	<i>III.</i>	<i>IV.</i>	<i>V.</i>	<i>VI.</i>	<i>VII.</i>
Jackie West	2000	Storbritannien	Litteraturstudie	Kvalitativ	-	1
Cynthia Godsoe	2015	USA	Litteraturstudie	Kvalitativ	-	2
Ronald Weitzer	2010	USA	Litteraturstudie	Kvalitativ	-	3
Immaculada Valor-Segura, Francisca Expósito, Miguel Moya	2011	Spanien	Frågeformulär	Kvantitativ	620	4
Joshua Bailey	2010	USA	Litteraturstudie	Kvalitativ	-	5
Phil Hubbard, Roger Matthews, Jane Scoular	2008	Storbritannien	Litteraturstudie	Kvalitativ	-	6
Caterina Peroni	2014	Italien	Litteraturstudie	Kvalitativ	-	7
Sofia Jonsson, Niklas Jakobsson	2017	Sverige	Frågeformulär	Kvantitativ	16 948	8
Nikola Olsson	2020	Sverige	Granskning av rättsliga dokument	Kvalitativ	1430	9
Charlotta Holmström, May-Len Skilbrei	2017	Sverige	Litteraturstudie	Kvalitativ	41	10
Carol Harrington	2012	Nya Zeeland	Litteraturstudie	Kvalitativ	-	11
Andreas Kotsadam, Niklas Jakobsson	2012	Norge	Frågeformulär	Kvantitativ	6152	12
Josefina Erikson, Oscar L. Larsson	2019	Sverige	Intervjuer	Kvalitativ	10	13
Arthur Gould	2001	Storbritannien	Litteraturstudie	Kvalitativ	-	14
Gillian M Abel	2014	Nya Zeeland	Litteraturstudie	Kvalitativ	-	15
Jari Kuosmanen	2011	Sverige	Frågeformulär	Kvantitativ	2500	16
Polly H. X. Ma & Zenobia C. Y. Chan & Alice Yuen Loke	2017	Kina	Litteraturstudie	Kvalitativ	49	17
Gabriella Scaramuzzino, Roberto Scaramuzzino	2014	Sverige	Innehållsanalys	Kvalitativ	-	18

- I. Författare**
- II. Publikationsår**
- III. Land där studien utgivits**
- IV. Undersökningsmetod**
- V. Kvalitativ eller kvantitativ forskningsansats**
- VI. Antal undersökningsobjekt (personer/dokument/studier)**
- VII. Artikelnummer**

1. Prostitution, Collectives, and the Politics of Regulation.
2. Punishment as protection.
3. The Movement to Criminalize Sex Work in the United States
4. Attitudes toward prostitution: is it an ideological issue?
5. Freedom or Slavery? The harm in Legalizing Prostitution.
6. Regulating sex work in the EU: prostitute women and the new spaces of exclusion.
7. Gender violence and sexism in Italy. Norms, control and sexuality.
8. Is buying sex morally wrong? Comparing attitudes toward prostitution using individual-level data across eight Western European countries.
9. The implementation of Sweden's prostitution law at the local level.
10. The Swedish sex purchase Act: Where Does it Stand?
11. Prostitution Policy Models and Feminist Knowledge Politics in New Zealand and Sweden.
12. Shame on you, John! Laws, stigmatization, and the demand for sex.
13. Beyond client criminalization: Analyzing collaborative governance arrangements for combatting prostitution and trafficking in Sweden.
14. The Criminalisation of Buying Sex: The Politics of Prostitution in Sweden
15. A decade of decriminalization: Sex Work 'down under' but not underground.
16. Attitudes and perceptions about legislation prohibiting the purchase of sexual services in Sweden.
17. A Systematic Review of the Attitudes of Different Stakeholders Towards Prostitution and Their Implications
18. Violence, Sex or Work? Claims-making against the Swedish ban on the purchase of sexual services on the Internet

Bilaga 2

Enkätundersökningen.

Vi informerade i enkäten om att det är olagligt att köpa sexuella tjänster, men inte sälja sexuella tjänster. Vidare redovisades det vad straffet är för köp av sexuell tjänst samt antalet utdömda fängelsestraff senaste åren med källhänvisning till brottsförebyggande rådet.

		Antal
Ja	1. Har du tagit del av information och vill medverka?	315
Grundskola eller motsvarande	2. Vilken är din högst avslutade utbildning?	2
Gymnasieexamen eller motsvarande		97
Eftergymnasial utbildning, ej högskola/universitet		22
Studier vid högskola/universitet		79
Examen från högskola/universitet		115
Instämmer helt	3. Enligt din åsikt, borde det vara olagligt att sälja sex i Sverige?	132
Instämmer delvis		38
Varken instämmer eller inte instämmer		22
Instämmer inte		65
Instämmer inte alls		58
Instämmer helt	4. Enligt din åsikt, borde det vara lagligt att köpa sex i Sverige?	27
Instämmer delvis		22
Varken instämmer eller inte instämmer		6
Instämmer inte		29
Instämmer inte alls		231
Instämmer helt	5. Enligt din åsikt, borde det vara olagligt att både köpa och sälja sex i Sverige?	135
Instämmer delvis		53
Varken instämmer eller inte instämmer		35
Instämmer inte		41
Instämmer inte alls		51
Instämmer helt	6. Anser du att straffet för köp av sexuell tjänst är bra som det är?	10
Instämmer delvis		37
Varken instämmer eller inte instämmer		34
Instämmer inte		112
Instämmer inte alls		122

	7. Anser du att straffet för köp av sexuell tjänst bör vara högre?	
Instämmer helt		182
Instämmer delvis		67
Varken instämmer eller inte instämmer		36
Instämmer inte		13
Instämmer inte alls		17
	8. Anser du att straffet för köp av sexuell tjänst bör vara lägre?	
Instämmer helt		19
Instämmer delvis		11
Varken instämmer eller inte instämmer		29
Instämmer inte		49
Instämmer inte alls		207
	9. Tror du att de flesta som säljer sex i Sverige, gör det frivilligt?	
Instämmer helt		5
Instämmer delvis		22
Varken instämmer eller inte instämmer		30
Instämmer inte		153
Instämmer inte alls		105
	10. Enligt din åsikt, anser du att köp av sexuell tjänst i Sverige kan likställas med ett övergrepp?	
Instämmer helt		138
Instämmer delvis		107
Varken instämmer eller inte instämmer		34
Instämmer inte		29
Instämmer inte alls		7
	11. Varför tror du en säljer sex i Sverige?	
Antal svar		196
	12. Varför tror du en köper sex i Sverige?	
Antal svar		190
	13. Kön?	
Kvinna		215
Man		99
Ickebinär		1
	14. Hur gammal är du?	
18-25		165
26-35		28
36-45		30
46-55		46
56-69		44
70+		2
	15. Har du någonting du vill framföra?	
Antal svar		64

Bilaga 3

Intervjuguide till samtliga intervjuer.

Presentation av syfte samt genomgång av forskningsetiska principer.

BLOCK 1. Allmänt.

- Hur har du arbetat med prostitution?
- Beskriv ert arbete mot sexköp och prostitution?

BLOCK 2. Lagstiftningen.

- Hur går processen till, från det att ni har fått information om ett sexköp till ett faktiskt gripande?
- Finns det några problem med att tillämpa sexköpslagen?
- Hur upplever du att lagen fungerar i praktiken? (för- och nackdelar).
- Hade du i din yrkesroll, behövt något mer för att komma åt prostitutionen? (saknar du tvångsmedel, resurser, etc).
- Vad anser du om förslagen om att skärpa straffen för personer som köper sexuella tjänster och vilken effekt tror du att det skulle kunna få?
- Kommer ett skärpt straff försvåra ert jobb? (högre bevisbörda).

BLOCK 3. Köparna.

- Hur ser den generella reaktionen ut från sexköparna?
- Erkänner dem flesta på plats?
- Upplever du att man blir avskräckt från att köpa sex igen, efter att man har blivit tagen av polisen?
- Finns det en typisk sexköpare?

BLOCK 4. Säljarna.

- Hur blir ni (polisen) bemötta av säljarna?

Har du någonting du vill förtydliga eller mer att framföra?

Utfyllnadsfrågor medkommer.

Bilaga 4

Transkribering av samtliga intervjuer finns att tillgå vid förfrågan via mail.

Amanda Ek: a.amandaekk@gmail.com

Evelina Bengtsson: 1evelina.bemgtsson@gmail.com